

Novi list izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39-08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslana, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 14.

V GORICI, ČETRTEK 3. APRILA 1930.

LETO II.

Tedenski koledarček.

4. aprila, petek: Izidor Sev., šk., c. uč.; Kozim, puščavnik. — 5., sobota: Vincencij F.; Irena. — 6., nedelja: 5. postna (tiha) nedelja. Sikst I., p.; Kreščencija. — 7., ponedeljek: Herman Jožef; Epifanij; Tilmanij. — 8., torek: Albert, škof; Julija Bill. — 9., sreda: Marija Kleofova; Tomaž. — 10., četrtek: Ecehiel, prerok; Marko B.; Mehilda.

V nedeljo dne 6. aprila je prvi krajec; deževno.

Novice.

Cerkveni zbor.

Kadar gre v Cerkev za važna in odločilna vprašanja, tedaj skliče papež v Rim vse kardinale, nadškofe in škofe ter osebe s posvetovalno pravico na zborovanje. Tak vesoljni cerkveni zbor bo sklican prihodnje leto. V Rim bo prišlo več kot 1500 cerkvenih knezov. Ta cerkveni zbor pa je pravzaprav le nadaljevanje onega iz leta 1870., ki so ga tedaj prekinili, a ga ni še obnovili.

Marconijeva iznajdba.

Zadnjič smo poročali, kako je znani izumitelj senator Marconi govoril s svoje ladje v Genovi z županom glavne avstralskega mesta Sidney in prižgal v istem mestu na silno daljavo 18 tisoč kilometrov električne luči. Svetovna javnost se s to novostjo obširno bavi in je polna priznanja za italijanskega učenjaka. V soboto 29. m. je Marconi zopet govoril s Sidneym. Tam imajo sedaj razstavo za elektriko in radio. Ko se je v soboto popoldne okrog štirih — v Italiji je bila tedaj sedma ura zjutraj — sprehajalo številno občinstvo po razstavi, je prišla vest, da bo pozdravil Avstralec Marconi iz Genove. In res! Občinstvo, ki se je zbralo okrog zvočnikov radijske postaje, je kmalu razločno zaslišalo Marconijev glas. Učenjak je izrazil svoje veselje nad dobro uspehim poskusom in je pozdravil Avstralec v imenu starega sveta.

Preureditev milice.

Veliki fašistovski svet ima sedaj redne seje, na katerih je naredil več važnih sklepov. Najpomembnejša je preureditev milice. Do konca tega leta dobi vseh 300.000 miličnikov, med njimi tudi visokošolci, puške. Danes služita v redni vojski 2 bataljona milice. V teku 2 let se bo njih število znatno zvišalo. Otvorili se bodo pogosti tečajji za milične častnike, da se vojaško bolje izvezbajo. Najvažnejša je pa določba, ki pravi, naj se miličniki obvežejo, da bodo služili v bataljonih vsaj 10 let. To bo torej poveljstvo, čeprav prostovoljno vojaštvo.

Zato se pa zakonito uredi tudi njih službeno razmerje. Častnikom se določijo stalni prejemki, miličnikom se zagotove nekatere predpravitve za čas, ko stopijo iz vojaške službe. Častniki se razdele — kakor pri redni vojski — v take, ki stalno služijo, in v rezerviste.

Svobodni pas

v reški pokrajini, o katerem smo v zadnji številki obširno pisali, je stopil v veljavo v noči od 2. do 3. t. m.

Državni nastavljeni.

1. jan. je bilo v državni službi 270.089 nastavljenec, ki stanejo državo nekaj nad 3 milijarde lir na leto. V državnih podjetjih (pri monopolu, pošti in brzojavu, železnicah in cestah) je bilo zaposlenih pa 226.261 oseb. Skupno je bilo od države odvisnih nekaj nad pol milijona uradnikov in delavcev, ki prejemajo na leto okoli 5844 milijonov lir.

Letalska obletnica.

V petek so letalci obhajali 8. obletnico, odkar se je ustanovilo letalstvo kot poseben del vojske. Ob tej priložnosti je vladni načelnik Mussolini razdelil številna odlikovanja zaslužnim letalcem.

Žalostni junaki.

Zadnji dan marca so komunisti v Berlinu oskrunili cerkev sv. Tomaža. Na cerkvene stebre so z velikimi črkami namazali psovke proti duhovnikom in katoliški cerkvi. V mestu Duisburg so komunisti nameravali poraziti vse cerkve. Zato so katoličani postavili k cerkvam oddelke prostovoljcev, ki so stražili vso noč. Enega prostovoljcev, ki je stražil pred cerkvijo Srca Jezusovega, so komunisti napadli z noži in ga smrtno ranili.

Tržaške nesreče.

V padriškem kamnolomu se je udril plaz in težak kamen je padel Petru Glavini na glavo. Tovariši so ga našli šele pol ure po nesreči. Težko ranjenega so odpeljali na orožniško postajo in od tu v tržaško bolnišnico. Glavini je kamen zdrobil lobanjo, rana je smrtno nevarna.

Za domačo industrijo.

Iz Rima poročajo, da bo v kratkem izšla naredba nastopne vsebine: javni avtomobili, to so taki, ki so na razpolago občinstvu, se odobrijo za to službo samo pod pogojem, da so izdelek domače industrije. Inozemski avtomobili se ne pripuste v javno službo.

Carina na čaj.

Od 25. marca t. l. naprej znaša carina na 1 kg čaja 10 lir v zlatu ali 37 v papirju. Čaja dobimo največ iz Kitajske in Indije. Tudi tako imenovani ruski čaj prihaja iz Kitajske. Ker potuje na evropske trge čez Rusijo, je dobil ime »ruski čaj«.

Nova pogodba.

Te dni je bila v Beogradu podpisana prijateljska pogodba med Španijo in Jugoslavijo. Obenem se obe državi obvezujeta, da bosta vse morebitne spore poravnale mirnim potom pred razsodiščem.

Najhitrejši brzoparnik.

Pred dnevi je bil spušen v morje nov pomorski velikan, nemški potniški brzoparnik »Evropa«. Svojo prvo vožnjo je napravil v Ameriko in si je z njo priboril prvenstvo v hitrosti. Iz luke Cherbourg na Angleškem do Njujorka je rabil 4 dni 17 ur in 6 minut. V eni uri je prevozil okoli 50 kilometrov. Prehitel je za 36 minut brzoparnik »Bremen«, ki je zadnje mesece nosil ponositi naslov najhitrejše potniške ladje na svetu. »Evropa« je velikanska plavajoča palača, zgrajena z vsemi modernimi udobnostmi. Prostornine ima 50 tisoč ton, je tedaj še enkrat tako velika kot znana tržaška »Saturnia«. »Evropa« si je priborila tako zvani »modri trak« Atlantika, ki je odlikovanje najhitrejše ladje. Zadnjih 22 let je nosil »modri trak« angleški brzoparnik »Mauretania«. V juliju l. l. je »Bremen« potolkel Angleže. Sedaj je pa »Evropa« pokosila »Bremen«. Oba brzoparnika, »Evropa« in »Bremen«, sta last severno nemškega »Lloyda«. Angleži, Italijani in Amerikanci se zato mrzlično pripravljajo, da bi potolkli Nemce. V delu imajo že brzoparnike, ki bodo hitrejši, kakor sta nemška. Taka tekma pospešuje napredek človeštva.

1800 let star cekin.

Na njivi zraven Sv. Petra v Savinjski dolini je neka dekla našla zlatnik iz rimske dobe. Novce nosi podoba cesarja Trajana, ki je vladal v letih 78.—117. po Kristusovem rojstvu. Vse ozemlje v okolici njive je polno zidovja in opeke, kar kaže, da je tam bila rimske naselbina.

Adventisti po Trstu.

Zadnje čase delajo neke sorte protestantje veliko propagando po naših krajih, da bi razširili krivo vero. Glavni nauk te sekte je ta, da bo Kristus kmalu prišel nazaj na svet. Oznanjajo torej drugi prihod (advent) Kristusov. od tod njihovo ime adventisti. Po Trstu in okolici hodijo ženske agitatorke in prodajajo razne knjige, v katerih se ta kriva vera oznanja. Pa tudi same imajo namazan jezik ter ljudem skušajo dopovedati, da katoliška vera ni prava. Prodajajo tudi knjižice v slovenskem jeziku. Marsikateri se da premotiti. Tudi nek italijanski pisan časopis ponujajo, ki nosi naslov »Araldo della verità«. Gibanje ima menda svoje središče v Firencah. Naše ljudi opozarjamo, naj se ne dajo zavajati in naj denar porabijo raje za kaj pametnega.

1683 smrtnih obsodb.

Listi poročajo iz Moskve, da je so- dišče v Harkovu v Ukrajini v mesecu februarju obsodilo 1683 oseb na smrt. Obsojeni so bili skoro samo ukrajinski kmetje, ki nočejo priznati podr- žavljenja svojih posestev in nočejo stopiti v skupno občinsko gospodar- stvo (kolhos).

Iz učiteljske službe.

Premeščeni so: gdč. Ljudmila Koče- var iz Hrenovic v Umbrijo, gdč. Fri- da Kunster iz Milj v Emilijo, g. Franc Kerbavac iz Boljunca v Lombardijo in g. Ferrini (Fergacich) Ivan iz Kana- la v Ligurijo.

Katoliška bazilika v Beogradu.

V Beogradu živi okrog 30 tisoč ka- toličanov, ki imajo na razpolago le 2 skromni cerkvi. Lani so se zato odlo- čili, da si zgrade primerno svetišče, za katerega bo dal tudi sv. oče Pij XI. znaten prispevek. Razpisali so nagra- do za najboljši načrt. Sto umetnikov različnih narodnosti je vposlalo svoje načrte, o katerih bo 6. t. m. sklepalo posebno razsodišče.

Lokomotiva brez krmarja.

Iz Turina proti Breili je vozil 24. m. osebni vlak. Ko je stal na postaji San Dalmazzo, prihrumi za njim loko- motiva brez krmarja in udari z divjo silo v zadnji del osebne vlaka. Radi silne naglice, s katero je drvela loko- motiva po nekoliko viseči progi, so bile posledice usodne. Zadnji vozovi osebne vlaka so bili docela razruše- ni in iz njihovih razvalin so potegnili 2 mrtveca, 2 težko in 3 lahko ranjene.

Nove ladje.

V par dneh bodo splavale v morje 4 nove vojne ladje: v Trstu križarka »Fiume«, v luki Spezia križarka »Za- ra«, v Tržiču podmornica »Delfino« in v Castellamare di Stabia podmornik »Giovanni dalle Bande Nere«. Novo križarko »Fiume« je izdelala tržaška ladjedelnica pri Sv. Marku, ki slovi po točnosti in popolnosti svojega dela daleč čez državne meje. Križarka je dolga 185 in široka 20 in pol metrov, opremljena je s 4 železnimi stolpi in 8 topovi. Velika je 10.000 ton in pre- vozi lahko 32 kilometrov na uro.

V Tarantu so spustili v morje pod- mornico »Filippo Corridoni« in mo- torno ladjo »Città di Bastia«, v Trži- ču motorno ladjo »Birmania«, ki jo je naročila Beneška paroplovna druž- ba. »Birmania« je sijajen izdelek Co- sulichevih ladjedelnic in meri 8000 ton.

Osebna vest.

Mons. dr. Faidutti, goriški prošt, ki je že več let svetnik apostolske nun- cijature na Litvanskem, je bil pred dnevi imenovan za častnega doktorja litvanske univerze v Kovnu (glavno mesto). Izredno odlikovanje si je dr. Faidutti pridobil v prvi vrsti s tem, da je odlično sodeloval pri sklenitvi kon- kordata med sv. stolico in litvansko republiko.

Umrla

je v Rimu v visoki starosti Marija Sarto, sestra pokojnega sv. očeta Pija X.

Kako znajol

Prebrisani tički znajo na vse načine priti do denarja. Vedno si izmislijo kako novo sleparijo, da opeharijo lahkoverne ljudi. Po Nižje Avstrijskem je pretekli teden hodil mlad, mo- čan in na novo oblečen orožnik. Ho- dil je od hiše do hiše, češ da ga po- šiljajo njegovi predstojniki, da pre- išče vse bankovce, ki jih imajo ljudje doma, ker da kroži dosti ponarejene- ga denarja. Ljudje so uradni oseb- brz pokazali bankovce in ta jih je dosti spoznal za ponarejene. Vtaknil jih je v veliko usnjato torbo ter naro- čil vaščanom, naj se zglase drugi dan na orožniški postaji. Ljudje so nasled- nji dan res šli pogledat, a tam so zve- deli, da jih je nekdo prebrisano osle- paril.

Nova župnija v Trstu.

V nedeljo se je vršilo v cerkvi Ma- tere božje v Rossettijevi ulici ustoli- čenje prvega župnika. Tržaški škof je postavil za župnika o. Srečka Verde- na. Na križišču ulic Rossetti in Gin- nastica so farani sprejeli svojega žup- nika in ga v sprevedu peljali v cerkev. Sprejema so se udeležili poseben ško- fof odposlanec in vsi tržaški župniki, nadalje prefekt, fašistovski tajnik, tr- žaški podžupan, glavni državni pravd- nik, predstavnik vojaških oblastev in poveljnik orožnikov.

Hud ljubosumnež.

V mestu Cascina blizu Pise se je poročil 41-letni mizar Bonciani s 45- letno Judito. Po poroki, ki je bila pre- cej šumna, so začeli sosedje opazo- vati, da gre novoporočeni mizar vsa- ko jutro točno na delo, da pa neveste nikoli ni na spregled. Ugotovili so tu- di, da mož vsako jutro skrbno zapre stanovanjska vrata. To je vzbudilo sum. Orožniki so vzeli zadevo v roke in dognali, da je mizar iz ljubosumno- sti zjutraj zapiral svojo ženko v maj- hno sobo in zaklepal tudi stanovanje. Tako ga je morala nesrečnica čakati, dokler se ni vrnil z dela. Orožniki so ljubosumneža precej odločno poučili, da je tako kratenje svobode nedo- pustno.

Zastrupila se je.

V tržaško bolnišnico so pripeljali Heleno Suban iz Postojne. Doma je žagala drva in se lahko ranila v nogo, ki se je nato zastrupila. Vsa zdravni- ška pomoč ni nič izdala. Uboga žena je na praznik sv. Jožefa v jutranjih urah umrla.

Najstarejši Italijan

v Ameriki je te dni obhajal svoj 112. rojstni dan. Krepki starec je Pasquale Camerata iz Caserte blizu Neapolja. V Ameriko je prišel pred 60 leti. De- lal je kot težak. Petkrat se je oženil; ima pa le enega sina. Jè samo surovo zelenjavo in pije mleko, vina se tudi ne brani. Tako je izjavil svojim pri- jateljem, kajti časnikarjem ne pove nič več, odkar so ob njegovi 100 letni- ci napisali marsikatero neresnično o njem.

Pisarski boj.

Ameriški poslanci so se začeli jeziti na časnikarje v Washingtonu, da piše- jo slabo angleščino. Ti se pa niso dali

ugnati v kozji rog in so napovedali poslancem dvoboj, kdo da zna bolj pravilno pisati. Zmagali so časnikarji, in sicer prav odločno.

Pozor!

Opozarjamo na članek o novi užit- nini, ki ga čitatelji najdejo v notra- njosti lista pod »Novimi postavami«. Prizadetim priporočamo, da ga dobro shranijo.

Kitajski denar.

Vajeni smo že brati, da je na Kitaj- skem marsikaj v neredu. Tako je tu- di z denarjem. Vsaka pokrajina je imela svojega. Te dni pa se je oglašil na Kitajskem ameriški finančnik Kemmerer, ki hoče vpeljati na Kitaj- skem zlat denar. Kitajci bodo odslej naprej plačevali s »suni«. Po naše po- meni to solnce. Za eno »solnce« boš dobil 2 hleba kruha.

Slepa ljubezen.

Na Avstrijskem so te dni obsodili bančnega uradnika Arturja Fulda ra- di poneverbe na 10 mesecev ječe. Ful- da je spoznal neko mlado, lepo ple- salko in se je v njo do ušes zaljubil. Razvajeno bitje je pa za svoje lepe poglede zahtevalo od fanta dosti le- pih oblek in voženj z avtomobilom. Fant jo je hotel zadovoljiti in je polo- žil roko na tujo lastnino. To je mla- dega človeka privedlo v ječo, nekda- nja oboževalka pa o njem več niti sli- šati noče.

Pije črnilo.

Štiriletna Marjetica Fronk iz Gori- ce se je igrala z enako starimi prija- teljicami; za igračo so si izbrale čr- nilnik. Nepričakovano pa se vzbudi v mali Marjetici želja, da bi si po vzgledu odraslih pobarvala ustnice; korajžno prime za črnilnik, ga nagne na ustnice ter pije umazano brozgo. Revico so morali odnesti v bolnico, kjer so ji izprali želodec.

Iz šale za res.

V neki vasi blizu danske prestolni- ce Kjöbenhavn so imeli ples v ma- skah. Dva mladeniča sta si izmislila šalo: eden se je preoblekel v medve- da, drugi pa v krotilca. Na zabavi sta mladeniča izzvala veliko veselje, po- sebno še, ko je jel medved renčati in je moral krotilec nanj streljati. Toda slepi naboji so vžgali medvedovo dla- ko in hipoma je bil mladenič ves v ognju. Grozno je tulil in skušal str- gati s sebe medvedjo kožo. Pri tem je oplazil še dve deklici, ki sta se hudo ožgali. Mladič je v ognju izdihnil.

Pojasnilo.

V 39. številki lista »L'Isanzo« be- rem očitek, da sem bil »radi srditega govora v Kojskem konfiniran«.

Res sem bil z odlokom goriške de- želne komisije za konfinacije z dne 10. decembra 1928. obsojen v pet- letno pregnanstvo. Res pa je tudi, da je komisija za konfinacije pri notra- njem ministrstvu v Rimu dne 28. ma- ja 1929. ugodila mojemu rekurzu, raz- veljavila sklep deželne komisije in preklicala konfinacijo, ker se je izka- zalo, da so bile obdolžitve, namerje- ne proti moji osebi, neresnične in kri- vične.

Dr. Janko Kralj.

Kako je s politiko.

STOLETNICA GRŠKE DRŽAVE.

Te dni so se pričele v Grčiji velike slovesnosti, s katerimi se praznuje stoletni spomin na ustanovitev neodvisne grške države. Tega dogodka se je spomnil tudi italijanski parlament, kjer sta poslanca Grey in Garibaldi proslavljala narodno osvobodjenje Grkov. Čestitkam se je pridružil v imenu vlade prvi minister Mussolini, predsednik zbornice Giuriati je poslal grškemu načelniku vlade Venizelosu pozdravno brzojavko.

Da bodo naši bravci razumeli pomen te stoletnice, naj sledi o njej politični pregled. Grki, ki prebivajo na južnem koncu balkanskega polotoka in na številnih otokih Egejskega morja, so zelo starodaven narod. O njih govori zgodovina že v 8. stoletju pred Kristusovim rojstvom. Na svojem majhnem ozemlju so se razvili do velikanske moči, postali so najbogatejši in najbolj izobražen narod svojega časa. Na višku slave so stali okoli leta 400 pred Kristusom. Kot narod spretnih mornarjev, trgovcev in politikov so razširili svoj vpliv daleč čez meje svoje domovine. Zasedli so Sicilijo in druge dele južne Italije, ustanovili močne naselbine ob severni obali Afrike, v Mali Aziji in celo ob Črnem morju v sedanji južni Rusiji. V grških mestih, posebno v Atenah se je stekalo vse bogastvo tedanjega časa. Največje in trajne zasluge za človeštvo so si stekli stari Grki po svojih pesnikih, učenjakih in mislecih. Knjige, ki so jih grški modrijani in pisatelji zložili par sto let pred Kristusom, so tako globoke, da jih še današnji svet občuduje. Iz njih so se učili vsi narodi Evrope. Mali grški narod, ki je štel približno en milijon ljudi, je prvi seznanil človeštvo z modroslovjem, z matematiko, z govorništvom, prvi je začel proučevati narodo in njene skrite sile, prvi razmišljal o najbolj pravični obliki države. Grški učenjaki so učili že par sto let pred Kristusom, kaj je monarhija, kaj republika, kaj demokracija, kaj aristokracija in tiranstvo. Saj so te besede, ki jih izgovarja danes vsak kmet in delavec, skoraj sami grški izrazi iz tistih starodavnih časov, le da se tega malokdo zaveda. Če naš Kraševc ali Istran izreče besedo politika ali monarhija, mu niti od daleč ne pade na um, da izgovarja stare grške besede. Današnja kultura človeštva je nastala iz dveh velikih duševnih gibanj: iz krščanstva in iz grške omike. Kdor hoče prodreti do korenin, mora proučiti starogrške mislece. To je vzrok, zakaj se v latinskih šolah še danes poučuje starogrški jezik.

Ko so Grki radi svoje nesloge, radi neprestanih medsebojnih bojev zgubili državno samostojnost ter prišli leta 146. pred Kristusom pod oblast Rimljanov, je sicer grška dežela prišla popolnoma ob svojo politično veljavo, toda grška učenost, grška umetnost in omika so vladale slej ko prej v svetu. Rimski gospodarji so bili namreč dobri vojaki, prebrisani politiki in prvo-

vrstni pravniki, v modroslovju, umetnosti in znanstvu so pa bili daleč za Grki. Tako so podjarmljeni Grki postali učitelji svojih gospodarjev. Tega so se rimski cesarji, posebno Trajan in Hadrijan, dobro zavedali ter grške pokrajine močno podpirali. V 2. stoletju po Kristusu je Grčija kot del rimskega carstva gospodarsko in kulturno zelo cvetela.

Pod tujim jarmom.

Toda to zunanje blagostanje ni moglo nadomestiti izgubljene narodne prostosti. Od leta 146. pred Kristusom, ko so Grki prišli pod oblast Rimljanov, do ustanovitve samostojne grške države v letu 1830. sta pretekli skoro dve tisočletji. Najtežje življenje so imeli Grki pod Turkom, ki je vladal nad vso deželo od leta 1460. V teh stoletjih so Grki zgubili narodno zavest, ljudstvo je pod pritiskom davkov obubožalo, splošna izobrazba je močno padla. Zdelo se je, da se grški narod nikoli več ne dvigne. Spomin na slavno preteklost je v množicah ugasnil. Edino zavetišče, kjer se je še hranila iskrica grške omike, je bila Cerkev. Turki so pustili grškim kristjanom cerkveno organizacijo, ki je imela svoj glavni sedež v Carigradu. V Carigradu je stoloval vrhovni poglavar pravoslavnih kristjanov grški patriarh, katerega so turška oblastva že radi tega morala spoštovati, ker je bil vsaj na papirju tudi glavar ruske pravoslavne cerkve. Če bi ga bila turška vlada preveč pritiskala, bi se bili Rusi začeli vtikovati, česar Turki niso marali. Tako je grški patriarh precej neovirano organiziral po turški državi župnije, posvečeval škofo, ustanavljal cerkvene šole in semenišča. Duhovniki so bili grškemu ljudstvu nesebični voditelji in vzgojvatelji. Velik pomen so imeli v tej dobi tudi menihi. Grški samostani, posebno oni na gori Atosu, so bili ne samo središča verskega, temveč tudi znanstvenega in slovstvenega življenja.

V zgodovini grškega naroda so igrali precejšnjo vlogo tudi tako zvani »klefci«. To so bili ljudje, ki so bežali raje v gore, nego da bi se podvrgli turškemu oblastniku. Tam so živeli svobodno življenje hajdukov, se družili v oborožena krdela, si volili poglavarje in se spuščali v ravnine na rop in boj. Grška dežela, ki je razklana v številna gorovja z divjimi sopteskami in gozdovi, je nudila »klefci« izvrstna skrivališča. Turška država jim ni mogla nikoli do živlega. Ko so se v začetku 19. stoletja bližali osvobodilni boji proti Turkom, so »klefci« posegali prav odločilno v vse oborožene upore. Klefci so bili za Grke ravno tako velike važnosti kakor hajduki za Srbe in Bolgare. V bistvu so bile to enake organizacije.

Toda klefci se niso skrivali samo v gorovju, temveč tudi na morju. Postali so nevarni morski roparji, h katerim so bežali dezertjerji, kaznjenci in najrazličnejši nezadovoljnejši. V dobi

narodnih uporov so tudi pomorski klefci delali Turkom hude preglavice.

Čisto drugačen pa je bil položaj višje grške družbe. Spretni grški trgovci so se s časom polastili vse turške trgovine in postali zelo bogati. Šolani mladi Grki so stopali v državne službe, se povzpeli do vodilnih in častnih mest, hodili celo kot poslaniki zastopat Turčijo v tuje države. Ker se jim je godilo dobro, so postali zavezniki turških oblastnikov. Na vplivnih vladnih mestih so pa vendar pomagali tu pa tam tudi svojim rojakom. Največjo oblast so pa imeli na turško vlado grški bankirji. V zadnjih stoletjih, ko so bile sultanove blagajne vedno prazne, so dajali »fanarioti« (tako so imenovali grške velikaše) turškemu sultanu pogosto posojila na visoke obresti. Sultan je prišel tako v njih popolno denarno odvisnost. To so bili vzroki, da je višja grška družba ostala skozi stoletja zvesta zaveznica turških vlad.

Šele ko je izbruhnila velika francoska revolucija (1789.) in so se začele širiti po Evropi ideje o demokraciji in svobodi, so se tudi fanarioti polagoma dramili iz narodne mlačnosti. Francoska revolucija pomeni skoro za vse narode v Evropi, za Nemce, Italijane in Slovane začetek narodnega prebujenja. Splošni duševni val je potegnil s seboj tudi fanariote. Leta 1814. so grški trgovci ustanovili v Odesi tajno organizacijo »Heteria«, ki se je razširila tudi v domovino in pripravljala tla revoluciji.

Upori proti Turkom.

Mnogo pobude so dobili Grki od Srbov, ki so se leta 1804. pod vodstvom Karadžordža prvi uprli Turkom. Dolgoletni junaški boj srbskih upornikov je navduševal in podžigal grške razumnike k posnemanju. Kakor Srbi tako so tudi Grki obračali oči k Rusiji, pričakujoč od nje osvobodjenje. Rusija se je smatrala namreč za zaščitnico balkanskih kristjanov in vodila ostro borbo proti Turkom, že leč se polastiti Carigrada. Prvi upor Grkov je zbruhnil februarja 1821. pod vodstvom Aleksandra Ipsilantija, a brez uspeha. Turška vojska je vstale premagala, Ipsilanti je moral bežati v Avstrijo, kjer so ga zaprli za 7 let v vojaško trdnjavo.

Mnogo več sreče je imel upor, h kateremu je mesec za tem pozval kristjanski nadškof Germanos. Posebno uspešno so se držali Grki v pokrajini Morea. Iz maščevanja so se Turki vrgli na nedolžne Grke v Carigradu, Drinopolju in na otoku Kios ter poklali okoli 20.000 mož, žena in otrok. To je grške upornike še bolj podžigalo. V krvavih borbah so vrgli Turke iz Moree, sklicali izredno narodno skupščino ter proglasili 13. januarja 1822. neodvisno grško državo. Toda Turčija je bila še odporna, njena vojska zelo močna. Da ukroti revolucijo, je sultan začel zbirati vojaštvo iz različnih delov prostrane države. Med upornimi kristjani in turško vojsko so se vneli večletni krvavi boji. Vojna sreča se je zelo menjavala. Leta 1822.

in 1823. so uporniki s pomočjo pomorskih kleftov premagali turško vojno brodovje.

Medtem se je začelo širiti zanimanje za grške vstaše po vsej Evropi. Povsod so se snovali Grkom prijazni odbori, zbirali prispevki za upornike, v Italiji, na Angleškem in drugih deželah so se javljali trumoma pristojevoljci in hiteli na grško bojišče. Največ zaslug za Grke si je stekel slavni angleški pesnik Byron (Bajron), ki je proslavljal v pesmih boje upornih kristjanov. Pod njegovim vplivom so se oglašali tudi drugi pesniki, tako da je nastalo pravo slovstvo, od katerega so imeli Grki velike politične koristi. Lord Byron je vzel sam puško v roko in padel 1. 1824. pri obrambi mesta Missolongi. Istega leta je umrl na grškem bojišču tudi italijanski plemič Santorre di Santarosa. Vse to je močno vplivalo na javno mnenje Evrope, ki je zahtevalo vedno glasenje, naj velesile posežejo vmes in pomagajo Grkom. Pritisk je postal posebno silen, ko je turški vojskovodja Ibrahim paša izkrcaval leta 1825. pomožno vojsko v Morei ter zavzel po hudih borbah 1826. mesto Missolongi. Tedaj so se šele Anglija, Francija in Rusija zedinile in zahtevale od Turčije, naj da Grkom svobodo. V juliju 1827. so podpisale v Londonu pogodbo, ki je pa Turki niso hoteli priznati. Nato so velesile posegle v boj, uničile turško brodovje in v oktobru 1828. je francosko vojaštvo prisililo Ibrahim pašo, da je izpraznil Moreo.

Šele 24. aprila 1830. se je sultan odločil, da je podpisal sklepe treh velesil in priznal Grčijo za neodvisno in samostojno državo. Ta dan obhajajo Grki praznik narodnega osvobojenja.

Zanimivo je za nas, da je bil prvi poglavar grške države Ivan Capodistria, mož, čigar družina izvira iz Kopra. Capodistria ima velike zasluge za grško neodvisnost in spada med grške narodne junake.

Od Capodistrie do Venizelosa.

Stoletje, odkar obstoji samostojna država, je poteklo za Grčijo precej

burno. Po umoru prvega državnega poglavarja Capodistrie so Grki dobili kralja iz nemške rodovine, ki so ga 1862. odstavili. Na prestol je prišla nova vladarska hiša, ki je bila tudi tujega rodu. Kralj Jurij je bil Danec. Tudi on je končal žalostno, zakaj leta 1913. so ga umorili na ulici v Solunu.

Največji državnik v novejši grški zgodovini je sedanji sivi načelnik vlade Eleuteros Venizelos. V svetu uživa glas silno brihtnega in sposobnega moža, ki bi vodil lahko tudi velesilo. Malokdo ima toliko zaslug za Grčijo kakor Venizelos. Kakor pod Pašičem v Srbiji tako se je pod Venizelosom v Grčiji država neprestano večala. Pašić in Venizelos sta leta 1912. osnovala pod rusko zaščito zvezo balkanskih držav: Srbije, Črne gore, Bolgarije in Grčije, ki je potolka Turke in jih skoro izgnala iz Evrope. V vojni, ki je izbruhnila koj nato 1913. z Bolgari, sta bila Pašić in Venizelos zopet za veznika. Grki so dobili južno Makedonijo s Solunom in Epir. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je nastal med Venizelosom in kraljem Konstantinom, naslednikom umorjenega Jurija, oster spor. Venizelos je zahteval, da stopi Grčija na stran Srbov in antante ter napove osrednjim silam vojno. Konstantin se je temu upiral in hotel ostati nevtralen. V marcu 1915. je Venizelos odstavil in imenoval Nemcem prijaznega Gunarisa za prvega ministra. Toda Venizelos se ni udal. Začel je odločno in vztrajno borbo proti kraljevi politiki in ni miroval, dokler ni zmagal. V juniju 1917. je moral Konstantin pod pritiskom antante odstopiti in par dni za tem je stal Eleuteros Venizelos zopet na čelu vlade. Novi kralj Aleksander je napovedal osrednjim silam vojno. Na mirovni konferenci v Parizu je Venizelos tako spretno branil grške zahteve, da je Grčija kljub majhnim žrtvam, ki jih je prinesla v svetovni vojni, dobila zelo mnogo ozemlja. Zavezniki so ji prisodili južno Albanijo, Trakijo in celo kos Male Azije z mestom Smirno. To je bila izključno Venizelosa zasluga.

Kljub tem zunanjepolitičnim uspehom je število notranjih Venizelosovih nasprotnikov vedno bolj raslo. Pri volitvah v novembru 1920. so pri staši izgnanega kralja Konstantina zmagali in v decembru se je odstavljeni vladar vrnil v Atene. Venizelos je nevhvaležnost njegovih rojakov tako užalila, da je zapustil domovino in se preselil na Angleško. Med tem časom so se Turki začeli upirati mirovni pogodbi, na kar so jim Grki 1921. napovedali vojno. Konstantinovi ministri so izkrcali vojaštvo v Mali Aziji. Toda vojni pohod je bil slabo pripravljen, grška vlada je Turke podcenjevala. Kemal paša je grško vojsko strahovito natepel in jo vrgel iz Male Azije, nakar je odstavil še sultana in proglasil 1. novembra 1922. republiko. Maloazijske dežele, ki jih je Venizelos pridobil na mirovni konferenci Grčiji, so bile za vedno izgubljene. Poraz je bil za grški ponos tako ponižujoč, da se je Konstantin odvedal prestolu in šel septembra 1922. v tujino. S tem pa ni mogel več rešiti monarhije. Poražena vojska se je uprla, republikanski duh se je vedno bolj širil med množicami. Pri ljudskem glasovanju 13. aprila 1924. so dobili republikanci velikansko večino in izgnali nato vladarsko hišo iz dežele. Poslednji grški kralj je bil Konstantinov sin Jurij. To je bila popolna zmaga Venizelosa politike. Stari državnik se kljub temu ni še mogel vrniti v domovino, kjer so se menjavali vojaški upori in je en general izpodrival drugega iz vlade. Šele ko je bila dežela popolnoma izčrpana in je velikanska večina grškega naroda videla v Venizelosu svojega edinega rešitelja, se je sivi državnik vrnil. V deželi, ki se je po maloazijskih porazih skrčila na 120.000 štirjaških kilometrov (nekaj več ko tretjina Italije) in na 5 milijonov prebivalcev, vlada Venizelos že poldrugo leto. Njegov program je, da državo pomiri in gospodarsko ozdravi, kar se mu je že v precejšnji meri posrečilo. Pod njegovim vodstvom je Grčija dobila v inozemstvu zopet ugled in vidno napreduje.

V. J. Križanovska:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egipčanov.

Ko so Pagirovi stopili v dvorano, je bila družba že zbrana. Hnumgoten je stal za stolico domače gospe in se živahno z njo razgovarjal. Mena je namršil obrvi. Toda zapeljivi usmev, s katerim mu je Roanta, vzradoščena zaradi njegovega prihoda, podala roko, mu je vrnil dobro voljo.

Medtem ko se je Mena vdajal svojim radostnim sanjam, je Roanta vzela Nejta za roko in jo odvedla od Hartatefa.

»Upam, da ne boš jezna, če te rešim družbe tvojega ženina,« je rekla smeje se. »Hotela sem ti takoj izročiti to Keniamunovo rožo. Keniamun bi bil srečen, če bi jo zagledal v tvojih laseh.«

»Poleg Hartatefovih draguljev bo to prav smešno,« je rekla z zaničljivim nasmehom Nejta ter pripela cvetko poleg krasnega nakita.

»Hotela sem te tudi opozoriti,« je nadaljevala Roanta, »da te seznanim s svojim bratom, ki je živl,

kakor ti je znano, v Memfisu. Pred nekaj tedni se je vrnil v Tebe, toda ne zahaja nikamor. Vendar pa ni mogel odreči udeležbe na današnji slavnosti. Posadim ga poleg tebe. Ti si tako vesela in dovtipna! Pozabavaj nekoliko ubogega Romo!«

»Dobro, dobro! Naredila bom, kar mi bo mogoče. Razen tega me odrešiš skrivnega Hartatefovega nadzovanja,« je rekla Nejta. »Zakaj pa je tvoj brat tako otožen? Ali je morda bolan?«

»Ne. Nesrečen je v svojem rodbinskem življenju! Njegova žena je vražja,« je rekla Roanta in vzdihnila. »Silno je ljubosumna, vedno ga sumniči in zasleduje. Če bi bila Noferrura tukaj, bi si ga ne upala posaditi poleg najlepše tebanske deklice. Na srečo je ta zlobna ženska bolna in ne zahaja nikamor. Pa tiho. Tu je.«

Nejta je okrenila glavo in srce ji je zastalo. V možu, ki jima je prihajal naproti in ki je bil oblečen v belo oblačilo, je deklica spoznala vzor svojih sanj — mladega žreca iz Hatorinega hrama. To je bil torej brat njene prijateljice in mož one Noferrure, ki je imela tako zopern značaj. Nejta je komaj slišala Roantine besede, s katerimi ji je predstavila brata, in nekaj stavkov, ki jih je izpregovoril Roma. Niti z besedo ni omenil njunega prvega srečanja.

Naši trgi.

SENOŽEČE.

Popis naših trgov, ki ga je ta in oni z zanimanjem bral, gre h kraju. Danes se pomudimo še pri enem izmed naših trgov, ki je večini še prav malo znan. To so Senožeče na južnozahodni strani Postojne ob veliki cesti, ki je nekoč vodila ves promet iz severnih krajev v Trst. Trg leži sredi rodovitne planjavice, ki jo na severu zapirajo z bukvami obraščena Brda, na jugu visoka Vremščica, na zapadu pa razvpite goličave burjastega Gaberka.

Nekateri zgodovinarji pravijo, da je prišlo ime od Senonov, starih prebivalcev ob Jadranu. Drugi pravijo, da pride ime Senožeče od obilnih senožeti. Za časa Rimljanov je stalo ondi baje mesto Anesica. V srednjem veku so imele tukaj gradove razne plemiške rodbine Walseejev, Frankopanov, Lambertgov; nazadnje je prišel grad v last knezov iz rodbine Porzia.

Kakor drugi naši kraji so tudi Senožeče že zgodaj okušale turški handžar. Še dandanes je v Dolenji vasi močan tabor. Kasneje so pa okoli trga pokali beneški in francoski topovi. Senožeče so bile že v starih časih sedež grajščinskih sodnij. Iz starih bukev razberemo, da so še l. 1752. »na Graštelu« sežgali zadnjo coprnico. »Krvava rihta« je pa svoje delo zaključila najbrže okoli l. 1779., ker je bil tedaj dejan ob glavo neki 19 leten fant, ki je oropal pri »krvavem potoku« neko Vipavko za 30 cekinov.

Tudi senožeška fara sega nazaj v častljivo preteklost 13., če ne celo 12. stoletja. Spadala je pod tržaško škofijo do l. 1831. Farna cerkev sv. Jerneja je bila dozidana okoli l. 1613. Slike v njej sta narisala najbrže domača umetnika Irkizh (Jerkič) in Zheferin (Čeferin). Mramornati oltarji so prav lepi. Hudi požar, ki je skoro vse Senožeče l. 1684. vpepelil, se je cerkve menda ognil. Hujše je pa bila cerkev obiskana l. 1882., ko je nad trgom silovito treskalo ter je strela udarila v stolp in je od ondi skočila v cerkev

med šolsko mladino, ki je bila ravno zbrana pri šolarski maši. Pa pustimo brskanje po starodavni preteklosti, saj o njej govori le še golo zidovje Starega gradu, ki sta ga dva posestnika kupila, razkrila in opeko prodala, in pogledimo, kako se kaj nove Senožeče razvijajo.

Trg je imel v časih, ko še ni bilo železnic med severom in jugom, svoj pomen kot nekaka postaja vsega prometa. To je izza časa železnic zginilo. Trgovine ali obrti v trgu ni. Danes so le še kake 3 trgovine in štiri krčme. Nekoč je bilo tu glavno sejmišče za sol, po katero so prihajali celo iz daljne Štajerske. Nekaj časa so tržani precej zaslužili s pivovarno. Senožeško pivo »Adrija« so poznali celo v Indiji in na Kitajskem. Pivovarna že od l. 1926. stoji. Svoječasno so bile Senožeče tudi upravni sedež za ves okraj, ker je bila tam sodnija in davkarija. Senožečani, vseh je okoli 840 v 190 hišah, se danes bavijo s poljedelstvom, živinorejo in prodajo drv. V zadružni mlekarni so l. 1928. predelali do 1000 litrov mleka na dan. Lani pa le polovico. V Ameriko jih je šlo 30. Prebivalci so zdrave podnasoške korenike; rodi se jih povprečno po 30 na leto, umrje jih pa le po kakih 22. Vidi se, da je kraj zdrav. Zato so se zadnja leta začeli zanj zanimati številni letoviščarji. S temi si bo trg za pet nekoliko opomogel, sicer pa bo še vedno za Senožečana gozd in polje vir življenja in domačega zdravja.

Velika gospodarska podjetja v Italiji.

Banca Commerciale Italiana (Comit).

Ta banka je največja zasebna italijanska banka, ki je po svojem prometu in vplivu na italijansko gospodarstvo še važnejša kot Banca d'Italia, to je kot državna banka, ki izdaja papirnati denar.

Comit ima glavni sedež v Milanu.

Lasten delniški kapital znaša 700 milijonov lir, rezerve pa ima 560 milijonov. Delnice se glasijo na 500 lir, na borzi pa je treba plačati zanje 1400 lir. Letno daje vsaka delnica 65 lir dohodka (dividende).

Imenovana banka ima v Italiji skoraj 200 lastnih podružnic, v samem Milanu 10, v Napoli pa 6. Podružnica se nahaja v vsakem važnejšem italijanskem mestu. Kjer pa ni podružnice, je gotovo druga banka, ki je odvisna od Comit. Med drugimi je odvisen od te banke tudi največji tržaški denarni zavod Banca Commerciale Triestina, pri kateri ima Comit nadzorstvo in v rokah tudi večino delnic.

Vpliv banke Comit na italijansko gospodarstvo se ne kaže le v velikem številu podružnic in hranilnih vlog (skoraj 1000 milijonov), temveč tudi v tem, da je Comit udeležena skoraj pri vseh italijanskih velikih industrijskih podjetjih. Mnoga podjetja so od Comit popolnoma odvisna, ker ima banka pri njih vsaj 51% delnic. Od Comit zavisi n. pr. tvornica avtomobilov »Fiat«, mnoga električna podjetja, papirnice, sladkorne tvornice in najrazličnejša druga podjetja, ki imajo večkrat svoje občne zборе kar v prostorih banke. V naših krajih je od Comit odvisna paroplovna družba »Cosulich« v Trstu, več ali manj pa tudi ostala podjetja, ki so s Cosulichovo družbo v zvezi.

Comit pa nima vpliva le v Italiji, temveč tudi v inozemstvu. Vatikan se pri svojih denarnih poslih, to je pri nakazovanju in sprejemanju denarja, poslužuje skoraj izključno te banke, ki ima lastne podružnice v zelo mnogih državah. Tudi v inozemstvu obstoje denarni zavodi, ki so pod nadzorstvom Comit. Take banke so: Banque française et italienne pour l'Amérique du Sud, ki ima podružnice v vseh važnejših mestih Južne Amerike. Na Francoskem deluje posebna banka Comit s podružnicami v Franciji in v francoskih prekmorskih deželah. Na Poljskem deluje Bank Handlowy, na Češkem Union-banka,

Napovedali so, da je obed na mizi, in gostje so se napotili v slavnostno dvorano, kjer se je Mena takoj priključil oni, ki jo je smatral za svojo nevesto. Ne da bi jo vprašal za dovoljenje, je sedel poleg nje in z neprijetnim začudenjem zapazil, da je Hnumgoten sedel na stolico ob Roantini drugi strani.

Keniamun je sedel nasproti Nejtji in začudeno opazoval njeno zamišljeno in zmedeno obličje. Ni vedel, kako se mora deklica silno premagovati, da bi bila mirna, in da je bila za vse ravnodušna, zakaj njeno dušo je docela obvladalo ljubosumno sovraštvo do Noferrure. »Gotovo je imela kak neprijeten nastop s tem zlodjem, Hartatefom,« je pomislil.

Ko je bil hrum vesele gostije na višku, je Roanta vstala, dvignila čašo in izpregovorila:

»Dragi gostje in prijatelji, poslužujem se te prilike, da vam oznamim dogodek, ki mi napolnjuje srce z veseljem in zaključuje dobo žalosti, ki je že dve leti obsenčevala to hišo. Izkazala sem vse časti svojemu možu, ki je splaval k Osirisu, in zdaj sem sklenila, da se omožim drugič. S tem znamenjem vam pokažem izvoljenega soproga.«

Vstala je in snela venec z glave. Mena se je že pri-

pravljal skloniti glavo s prijaznim nasmehom in prijeti čašo v roke. Roanta pa se je nenadoma odvrnila od njega in položila cvetje na Hnumgotenovo glavo. Ta je tudi vstal in jo prijel za roko.

»To je mož,« je pristavila, »ki ga ljubim in ki vam ga predstavljam kot svojega bodočega soproga. V njegovem in svojem imenu vas pozivljam, dragi gostje, da pridete čez tri tedne semkaj slaviti najino poroko.«

Začudenje in molk sta za hip sledila tem besedam. Vsi so pričakovali docela drugo ime, dasi je bil Hnumgoten dosti bolj priljubljen nego njegov poraženi tekmelec Mena. Zato je ta vest na vse ugodno delovala in kmalu so se od vseh strani oglašale čestitke.

Nejta in Keniamun sta zlobno opazovala začudeno Menovo obličje. Mena je obsedel z odprtimi usti in izbuljenimi očmi in ni hotel verjeti lastnim ušesom.

»Glupi, nesramni podlež, danes sem ti vrnil žalitev, ki si mi jo pripravil na dan Nejtine zaroke!« je pomislil Keniamun ter izmenjal z deklico pogled utešenega soprova.

Toda Mena ni pokazal tiste hladnokrvnosti in olike, ki bi ga bila utegnila napol odtegniti zasmehljivim pogledom in strupenim opazkam. Ko se je zavedel od

na Ogrskem Italijansko-ogrsko banka, v Romuniji romunska Comit, posebne Comit delujejo v Zedinjenih državah, v Egiptu, v Bolgariji in drugod. Vse te banke so odvisne od Comit v Milanu. Comit ima tudi nadzorstvo nad poljskim tobačnim monopolom, ki služi kot jamstvo za posojilo (500 milijonov lir). katero je dobila Poljska pred par leti od Comit. Tudi v Jugoslaviji deluje Comit, in sicer v tesni zvezi s Hrvatsko banko (Banque Croate, Zagreb).

V Italiji kakor tudi po vsem ostalem svetu stremi gospodarstvo k združevanju v večje jednote, v velika, močna podjetja. Šibka podjetja so ob-

sojena na smrt, ker ne morejo proizvajati tako poceni, da bi mogla konkurirati s cenami velikih podjetij. Petrolej in bencin sta danes na svetu le v treh rokah; ta tri podjetja razpolagajo z vsem petrolejem na svetu. Mogoče je, da se bodo tudi ta tri podjetja združila v eno, ki bo imelo tako monopol. Isto velja na drugih poljih in tudi na denarnem trgu, to je pri bankah. Že danes ima Comit v Italiji vodilno mesto. Še vodilnejše pa bo imela, če se bo gospodarstvo tako razvijalo, kot se je začelo. V Comit se bo zlila še marsikatera banka v državi. Finančni strokovnjaki pravijo, da je to prav in potrebno.

zboljšale. Proračun je v ravnovesju, ker izkazuje 428 milijonov več dohodkov kakor izdatkov.

Izšel je tudi zakon o tako zvanih banskih svetih. Vsaka izmed 9 banovin dobi poseben zbor, čigar člani imenuje notranji minister. Banski sveti nadomestujejo prejšnje oblasti ne skupščine ali deželne zборе.

Objave.

Tečaj za vinogradnike.

Pri goriški kmetijski šoli se bodo od 2. aprila dalje vršili tečaji za cepljenje trt s siljenjem. K vsakemu tečaju bo pripuščenih le 25 gojencev. Kdor se želi vpisati v tečaj, ki je brezplačen, naj se vpiše v Gorici ali pri poštudružnici v Ajdovščini. Obvestilo o sprejemu bo prejel na dom.

Obvezno zavarovanje proti nezgodam pri kmečkem delu.

Do 1. januarja 1930. je pripadala goriška pokrajina pod beneško zavarovalno okrožje. Prošnje za priznanje zavarovalnine v slučaju nezgod pri kmečkem delu je bilo treba napraviti na: Cassa Mutua Infortuni agricoli — »San Marco« di Mestre, Venezia. Od 1. januarja pa spada goriška pokrajina pod tržaško zavarovalno okrožje. Zato je treba za naprej vlagati prošnje za priznanje zavarovalnine na ta naslov: Cassa Mutua Giuliana Infortuni agricoli, Trieste, Via del Coroneo N.º 21.

Tržaška zavarovalnica bo reševala tudi vse prošnje, ki so bile vložene na beneško zavarovalnico po 1. januarju 1930.

Podružnica tržaške zavarovalnice je tudi v Gorici, Corso Vittorio Emanuele III, št. 15, in daje prizadetim vsa potrebna pojasnila.

Darovi.

Za Sirotišče sv. Družine: P. n. Marija Čok 10 L, Neimenovani 10 L. Preplačila za knjigo »Sejavec« 15 L. — Srčna hvala!

Pozdravi z morja.

Na krovu »Alsine«, 17. marca.

Zdravi plovemo proti Južni Ameriki in vam pošiljamo tople pozdrave. — Krnac Vlado, Benedetič Lina iz Vipolž; Miklavčič Vladimir iz Kožbane; Bučinel Regina iz Medane, Koršič Stanko iz Cerovega; Brozina Ivanka in hčerka Micika iz Rupe pri Ilirski Bistrici; Ličen Marija in Bizjak Maks iz Rihemberka; Kodelja Josip iz Solkana; Podgornik Adela iz

Okno v svet.

Nova nemška vlada.

Med nemškimi vladnimi strankami so bila že več časa precejšnja nesoglasja, ki so jih pa radi zunanjega sveta kolikor mogoče prikrivali. Dokler ni bil Youngov načrt o vojni odškodnini pod streho, poslanci niso morali vreči vlade. Spor je nastal radi davkov. Zastopniki industrije so zahtevali, da se nekateri davki, ki pritiskajo podjetnike, znižajo, čemur so se socialni demokrati uprli. Večina vladnih strank je zahtevala nadalje, da se zakon o zavarovanju brezposelnih popravi. češ da dobivajo brezposelno podporo tudi taki, ki je ne zaslužijo. Ker so zavarovalni zavodi prišli v roke socialnih demokratov, jih ti izrabljajo v strankarske namene, država pa trosi za to težke milijone. Načelnik vlade socialni demokrat Hermann Müller se je pa v imenu stranke uprl vsaki spremembi zakona o brezposelnih in vsakemu nižanju davkov na industrijo. Ker se z ostalimi ministri ni mogel zediniti, je 27. marca odstopil. Predsednik republike maršal Hindenburg je ostavko sprejel in naročil parlamentarnemu načelniku katoliškega centra dr. Henriku Brüningu, naj sestavi novo vlado. Brüning je imel srečo, zakaj v par dneh je predložil Hindenburgu že nove ministre. Razen predsedništva vlade ima centrum še

tri ministrstva: notranje zadeve je sprejel dr. Josip Wirth, železnice Guérard, ministrstvo dela pa dr. Stegerwald. Brüningovo vlado podpira tudi Nemška ljudska stranka pokojnega Stresemanna, ki je dobila zunanje zadeve in narodno gospodarstvo. Zunanji minister je ostal dr. Curtius. V vladi je nadalje stranka demokratov in bavarska ljudska (katoliška) stranka. Zanimivo je, da se je pridružil vladi tudi del nemških nacionalistov, ki so se odcepili od Hugenberg. Odcepljeni nacionalisti so dobili ministra za prehrano Schieleja.

Z novo vlado so prišli nemški katolici zopet na krmilo republike in vzeli usodo Nemčije v svoje roke. Brüning je nov človek, star komaj 44 let, ki se mu nudi prilika, da pokaže svoje politične sposobnosti.

Nov proračun.

Jugoslovanski finančni minister dr. Stanko Šverljuga je predložil nov državni proračun za leto 1930.—1931. Izdatki znašajo 13.347 milijonov dinarjev, od katerih gre 2523 milijonov za vojsko in mornarico. Stroški so se v novem proračunu povišali skoro za eno milijardo ali 1000 milijonov dinarjev. Finančni minister pravi, da so poviški bili potrebni in pa tudi mogoči, ker so se gospodarske razmere

strmenja, je vstal, odložil svojo čašo in s tako silo odmaknil stolico, da je odletela na sredo dvorane. Nato je obrnil vsem hrbet in odšel ves zelen od jeze.

Poveljnik telesne straže je hotel za njim, toda Ronta ga je prišla za roko in rekla tako glasno, da bi jo Mena mogel slišati:

»Prosim te, Hnumgoten, pusti ga. Naj sam razmišlja o trdem nauku, ki sem mu ga dala. Ti pa si, upam, dovolj srečen, da se ti ni treba maščevati nad tem ničvrednežem.«

Tem besedam je sledil splošen smeh. Hnumgoten je veselo zasedel svoje mesto in slavnost se je še bolj razmahnila.

VI.

Princ Sargon.

Na bregu Nila je stal na nekem mestu, kjer so se nehale stavbe Amonovega templja, na umetnem gričku majhen dvorec, ki so ga obdajali obsežni vrtovi. Ne glede na razmeroma majhno stavbo, je bilo to bivališče opremljeno z vsem razkošjem one dobe. Dva visoka jadrnika z medenima sulicama na vrhu sta govorila mimoidočim, da stanuje tu visok dostojanstvenik.

Velika terasa, ki je zavzemala večji del k Nilu obrnjene pročelja, je bila zvezana z reko s kamenitimi stopnicami. Terasa je bila ograjena z dragocenimi cveticami, ki so tvorile senčnate in dišeče skupine.

Na krasnem ležišču je leno počival štiriindvajsetleten možki. Poleg njega je na beli kameniti mizici z medenimi nožicami stal vrč vina, čaša in košek s sadjem. Dva sužnja sta hladila svojega gospoda z velikimi listnatimi pahljačami.

Bil je to lep možki, srednje postave. Njegovo suho, podolgasto obličje je bilo bolj belo kakor obličje egiptčanskih urojencev. Ostro začrtane ustne s povešenimi koti so izdajale smelost in drznost. V velikih, pronicavih očeh z gostimi in črnimi obrvmi se je včasih zabliskal zaničljiv izraz, ki je kazil splošno skladnost tega prijetnega obličja. Bil je oblečen v široko haljo iz feničanskega blaga, ki je bilo obšito z zlatom.

Ta mož je bil Sargon, hititski princ, ki so ga kot dečka ujeli za Tutmesa I., ko se je ta mudil na svojih bojnih pohodih ob bregovih Evfrata. Kralj, njegov oče, je padel v bitki, toda nekateri člani kraljevske rodbine so prišli v zmagovalne roke. Z njimi je bil ujet tudi Sargon, ki mu je bilo tedaj deset let.

(Dalje.)

Sela; Gerbec Franc iz Kanala; Strgar Anton iz Srebnjega pri Kanalu; Pija Fabris iz Sv. Križa pri Trstu; Likar Anton in Ana iz Cola nad Vipavo; Valentič Renat in Karmela od Svetega Antona pri Kopru; Pavletič Ivan in Zadev Just iz Umaga v Istri; Vodopija Rudolf iz Buzeta.

Na krovu parnika »Duilio«.

Tisoče in tisoče pozdravov pošljamo staršem, bratom, sestram in našim otročičkom:

Kaj nam pišejo z dežele?

Iz Gor.

Grant pri Nemškem rutu. — (Kako je pri nas.) — 730 metrov visoko živimo, a vendar ljubimo svoje strmine in jih radi v potu obraza obdelujemo. Kositi moramo s »krupeži« na čevljih, če ne zdrsnemo v globino. Polje nam daje malo žetve, ker nas ima burja prerada. Zato se bavimo bolj z živinorejo. V pol ure oddaljeni mlekarni izdelujemo prav dobro maslo. Naša planina je že tako obraščena z grmovjem, da ni več moške pasti.

Kal = Koritnica. — (Naše zadeve.) — Zdaj ko imamo na občini novo zastopstvo, moramo zopet potrkati zaradi naših cest. Cesto v Kolovrat smo hoteli že l. 1928. popraviti na občinske stroške, a še do danes nismo tega storili. Obstranski zid pod Kalom bo tudi treba popraviti.

Novaki. — (Nagle in neprevidene smrti...) — V cerkvi in po družinah molimo že nekaj časa, da bi nas Gospod rešil hude šibe, ki nas je začela tepsti. V farne bukve so za beležili že štiri nagle smrti v letošnjem letu. Mož je šel po večerji spat, zjutraj so ga našli mrtvega. Čvrst 22 letni mladenič je šel po dračje, a domov se ni več vrnil, ker ga je popadla padavica. Za njim je nagloma umrla sosedka, ki je šla s škafofom po vodo in je tam izdihnila. 24. t. m. se je napotil meštar Jože Peternelj v Cerkno na sestanek. Ko je opoldne v gostilni jedel, se je nenadoma zgrudil in umrl.

Log pod Mangartom. — (Nesreče.) — 22. marca se je peljal 76-letni Andrej Černuta iz Spodnjega Loga v Bovec po opravkih. Nazaj grede je pod loškim klancem izstopil, da bi šel nekaj časa peš. Na nesrečo pa je privozil po klancu neki bovški rudar na kolesu. Černuta se je hotel kolesu izogniti, a se je tako nespretno, da ga je zadelo. Padel je vznak na cesto in si pretresel možgane. K zavesti ni več prišel in je osmi dan nato umrl. Ž njim smo izgubili enega najboljših loških mož. — Na poštni voz, ki ga je pripeljal domov, ga je pomagal spraviti 24-letni bovški rudar Milan Piusi, ki je bival večinoma pri očetu in bratu v Logu. Kdo bi si mislil, da bo ta mladenič prej odšel v večnost nego ponesrečeni starček. 28. marca zvečer ga je v rabeljskem rudniku zasulo. Ker ni prišla hitra pomoč, so ga izkopali že mrtvega. V nedeljo popoldne sta bila oba ob istem

Marija Kovačič, Modrejce; Justina Maver, Kal nad Kanalom; Matilda Prinčič, Kozana; Roza Krivec, Sv. Lucija; Žeravec Ignac, Šempas; Karol Jakončič, Kozana; Angel Humar, Kal nad Kanalom; Paškulin Josip, Štandrež; Tuta Josip, Gorica; Batistič Zora, Solkan; Karmela Zavrtnik, Solkan; Bitežnik Adrijana, Solkan; Valentinčič Ernesta, Plave; Frančiška Mavrič, Vrtače; Bevčar Franc, Prilesje; Černic Viktor, Bilje; Brumat Izidor, Fara; Černe Anton, Prvačina; Pegan Alojz, Potoče.

času pokopana, prvi v Logu, drugi v Rablju. — V rudniku je zasulo tudi loškega rudarja Ivana Mavrerja, ki pa so ga še rešili, tako da ne trpi velike škode. Res, srečo ima. Že trikrat je bil v rudniku v smrtni nevarnosti, a ji je še vselej srečno ušel.

Koritnica. — 27. marca je umrl posestnik Ivan Podoreh. Pokojni je bil zelo marljiv gospodar in splošno priljubljen mož. Učakal je lepo starost 85 let. Pokoj njegovi duši!

KMETSKA POSOJILNICA PRI SV. LUCIJI ima uradne ure ob **TOR-KIH** in ob **NEDELJAH** od 7.—10. ure zjutraj.

Iz idrijskega kotla in okolice.

Novigrabovi. — Dne 24. m. m. je po dolgem trpljenju umrl na pljučni boleznii črnovrški milični stotnik g. Pellegrini Robert. Pokojnika so po slovesnih pogrebnih obredih v Idriji na njegovo željo prepeljali domov na Reko. — Dne 25. m. m. je umrla 40-letna Marija Kosmač, žena užit. uprav. in sestra znanega glasbenika Zorkota Prelovca. — V nedeljo 23. m. m. je umrl v Ljubljani 33 letni Mirko Lapajne, sin pok. trgovca Val. Lapajneteta. Vsem umrlim večni pokoj!

Občni zbor. — V nedeljo 30. m. m. je bil pri Didiču letni občni zbor Občnega konsumnega društva. Iz poročila uprave je razvidno, da je bilo v poslovnem letu 1929. dva milijona in 778.814 lir denarnega prometa (kupljeno in prodano blago). Članov je vpisanih 480, ki imajo vloženih deležev za L. 46.205. Društvo ima tri prodajalne v Idriji in eno v Sp. Idriji.

Delo. — Dela pri gradbi novih vojašnic so že v polnem teku. Sedaj je zaposlenih do 90 delavcev.

Gore nad Idrijo. — Sneg je z naših hribov zginil in če ne bo deževalo, bomo začeli s poljskimi deli. Bridko pa bomo pogrešali sedaj številnih mladih moči, ki so šle v svet za kruhom. V Idrijskem n. pr. je večina fantov odšla z doma; skrbi nas, kdo bo obdeloval zemljo in kosil po naših strminah. Res, težka je borba za kruh doma, toda večina glasov iz tujine priča, da se tudi tam le s težkim delom preživljajo. Zato se držimo doma in lastne zemlje!

Ledine. — (Cesta.) — Dela pri gradbi ceste v Špehovi grapi so se ta teden pričela. Zaposlenih je sedaj okrog 30 delavcev. Vozniki že težko

čakajo, da bi bila nova cesta, kajti zasilna je slaba in radi ostrih ovinkov v klancu jako nevarna.

Vojsko. — Tudi pri nas smo letos že brez snega, le malokje ga je še videti. Kaj podobnega smo od nas navadno druga leta poročali šele v maju. Samo če ni to poročilo prezgodnje...! — 25. marca je po dolgi in mučni bolezni zatisnila za vedno oči 22 letna Terezija Felc. N. p. v m.!

Čekovnik. — (Razno.) Odkar smo uradno priključeni k idrijski duhovni, nismo še imeli mrliča. — Idrijski č. g. kaplan nas večkrat obiše in smo mu prav hvaležni, da kljub parurni oddaljenosti tako vneto skrbi za dušni blagor novih idrijskih župljanov. — Za izselitev se tudi letos nič kaj ne pripravljamo.

Sp. Idrija. — (Sreča v nesreči.) — V jami sv. Jožefa v Idriji bi se bila v četrtek kmalu pripetila smrtna nesreča. Rudar Filip Lapajne je zažgal mine in naglo šel proč. Čakal je, da so mine eksplodirale, toda ena ni in ni hotela. Čakal je 20 minut, nato pa je šel, misleč, da se mina ni vžgala, bližje; v tem je počila in mu cel val drobne rude vrgla v obraz. Sreča zanj, da niso bili debeli kamni, ker bi bil gotovo smrtno ranjen. Tako pa je dobil hvala Bogu le lažje poškodbe.

Iz Vipavske doline.

Vipava. — (Prošnja. — Posledice dežja. — Nesreča.) — Na »vetrnem polju«, ki sega od slapenske do mančanske ceste, smo imeli Vipavci in sosedje glavno košnjo. Zdaj grade tam letališče. Prizadeti lastniki, okoli 1200, prosijo, da bi novi občinski načelnik zastopal njih koristi. — Na veliki gmajni za Gradiščem se je pred kratkim začel posuvati hrib, imenovan »cesarska gmajna«. Ta veliki in nekdanj rodovitni hrib daje že dolgo let šode za posipanje vseh cest po Vipavskem; zato so ga tudi vsega izvotlili. Zadnje deževje je pa povzročilo, da se je začel hrib posuvati. Od vseh strani so hodili ljudje gledat ta prizor. — Zadnji nalivi so tudi poplavalili vse njive in travnike ob Vipavi. Glavna podgradska ulica je tudi bila pod vodo. — Pred nedavnim časom se je zgodila huda nesreča. Pri nakladanju hlodov se je težak hlod zvalil na dobrega mladeniča Ivana Premruja in ga vsega potolkel.

Bilje. — (Smrt. — Brezposelnost.) — Nenadoma je umrl v naši vasi g. Josip Pavletič. Pogrebli smo ga ravno na njegov god. Bil je zelo delaven in ugleden in vaščani so ga radi imeli. Žrtvoval se je zelo pri zidanju naše cerkve. N. p. v m. — Pri nas vlada brezposelnost. Imamo 3 opekarnice; od teh dela samo ena. Pri tej je zaposlenih precej delavcev, a le tretjina je naših vaščanov, drugi so iz bližnjih vasi. Ali bi se ne dalo za naše brezposelneže malo bolj poskrbeti? Upamo, da se bo pri gradnji nove železnice odprlo kako delo.

Dol. Otlica. — (Sadovi obrekovanj.) — Pri nas je zelo razširjena bolezen obrekovanja. Nekdanj je bila naša Marijina družba ena naj-

bolj cvetočih. Obrekovanje jo je skoraj zatrl. Zato je tudi nekaj naših dobrih deklet in fantov pristopilo k šturski Marijini družbi. Tretji red sv. Frančiška tudi nič ne napreduje. Čas bi bil, da razvada obrekovanja preneha, da ne bo celó verskega življenja ovirala. Saj pri nas ga je še precej. Pri zadnjem celodnevem čiščenju se je to lepo opazilo.

Št. Vid pri Vipavi. — Dne 2. marca je umrl Kavčič Franc, 63 let star, veleposestnik v Št. Vidu, strokovnjak v vinarstvu in sadjarstvu. Zapušča žalujočo soprogo, sina Pavla, ki je inženir v Zemunu pri Beogradu, in eno poročeno hčer. N. p. v m.

Štomaž. — Cerkevni zbor se je pomnožil za par moči. Zdaj že dobro zapoje par pesmi iz nove pesmarice. Za veliko noč pričakujemo od njega kaj lepega. — Pri nas je drugače vse v redu, le pokopališče in zid pred cerkvijo sta potrebna popravila.

Goče. — (Napredujemo.) — Naša vas je majhna, a lepo napreduje. Dobili smo nove zvonove za farno cerkev in obe podružnici. Goški zvonovi se sedaj prištevajo k najboljšim v naši škofiji. Dobili smo tudi električno luč. — Pust je šel precej mirno mimo nas. Mladina se raje česa koristnega uči in pridno prebira »Novi list« ter koristne knjige. Vinogradniki so letošnjo zimo mnogo opustošenih vinogradov prekopali in nasadili z mlado vinsko trto. Lanski vinski pridelek gre lepo izpod rok. — Da v resnici dobro napredujemo, je pa razvidno tudi iz tega, ker so naši trgi in ulice dobili tudi svoja imena. Začudeno so se neko jutro v pustu spogledovali naši vaščani, ko so videli na trgih in ulicah napise, kakor trg obrtnikov, trg pevovodja, trg restavrant, fletni trg, zbirka deklet, glavna ulica, predoršček, fantovska ulica. Sedaj se ni bati, da bi se kraški večni ženin »Pogoru«, ki išče bogatih nevest, na Gočah izgubil.

Osek. — Sliši se, da nameravajo naši fantje na velikonočni ponedeljek napraviti javen ples! Očetje pa tarnajo: »Kje bom jemal, da bom fantom dajal!«

Pretečeni pust smo imeli eno samo poroko. Poročil se je gostilničar Viktor Ličen iz Oseka z Gizelo Remčevo iz ugledne Borjančeve hiše iz Užic. Upamo, da bosta srečna, ker so jima vaščani skozi cel teden »voščili!«

V Argentino se jih je od nas zelo mnogo izselilo in zopet se novi napravljajo. Od tam nič kaj ugodno ne poročajo! Marsikdo bi se rad kar peš podal čez lužo domov, ko bi bilo morje zamrznjeno!

S Pivke.

Postojna. — 20. marca je preminula v tržaški bolnišnici 30 letna Fani Likonova. 14. dni pred smrtjo se je na polju malce ranila, a rana se je najbrže zastrupila in jo spravila v grob. V nedeljo popoldne smo jo ob obilni množici pogrebcev pokopali. Pokojnica se je imela po veliki noči poročiti, a ji je smrt prekrizala račune. Za krsto so nosili fantje in dekleta 7 venčev. N. p. v m.

Hruševje pod Nanosom. — (Malostarinoslavlja.) — Čudno je ime naše vasi. Pravijo, da je živel nekoč na našem starem gradu grof Hruška. Odtod je prišlo ime vasi in Hreščakov. Zanimivo je tudi ime potoka, ki mu pravimo Korotanšica. Izvira tam, kjer je baje stala nad gosto Mejo stara naselbina Gorotan. Še ena zanimivost je v naši okolici. Ta je Brlova jama ali Brlovka. Lepih kapnikov nima, ker jih sproti potržejo. Čudno pa je, odkod je prišlo v jamo toliko človeških in konjskih kosti. Pred 35 leti so jih po cele vozove vozili v tovarne. Med kostmi so našli tudi ostanke človeških čeljusti, dvakrat tolikšnih, kot so danes. Bržkone je tu kaka predzgodovinska jama.

Iz tržaške okolice.

Ricmanje. — (Glavni praznik.) — Naš glavni praznik, ko nas obišče iz okolice in iz Trsta staro in mlado, smo prav slovesno obhajali. Ljudstva je bilo polno, semenj je bil bolj klavern, vino se je točilo kar v dvanajstih osmicah. Tudi v cerkvi je bilo polno romarjev, ki se niso k nam prišli le veseliti, ampak tudi počastiti sv. Jožefa. Na dan po sv. Jožefu smo

pokopali 73 letno Ivano Hrvatičevo. Zanimivo je, da je v teku 20 let ta že tretji mrlič v isti hiši in ravno na dan sv. Jožefa. Naše sozaljel!

Dne 20. marca so bili obsojeni pri zaprtih vratih vsak na 2 in pol meseca zapora oni naši fantje, o katerih smo svoječasnó pisali, da so uganjali v gostilni Petaros v Borštu nespodobne reči.

Prosek. — (Sklep sv. misijona.) — V nedeljo 23. m. m. smo imeli veličasten sklep sv. misijona s procesijo. Naša vas se lahko ponaša ravno s procesijami, kjer sodeluje povečani ter dobro izurjeni cerkveni pevski zbor, ki izvaja tudi več skladb gosp. pevovodje ter gosp. župnika Križmana. Pri nekaterih prejšnjih slovesnostih smo občudovali veličastne zборе, ki jih je spremljala dobro izurjena, številna in lepo uniformirana godba. Upamo torej, da bomo tudi pri prihodnjih cerkvenih slovesnostih slišali lepoto in mogočnost obeh zborov.

Iz Brd.

Fojana. — (Odgovor fantov.) — Zadnji dopis pravi, da fantje tulijo do polnoči, kot da bi volka videli. Fantje odgovarjamo, da to ni res. Vsaj pri vseh ne. Morda pa tisti, ki to sliši, tudi to dela.

Kaj se sliši po svetu.

Vljudni tat.

V bližini Turina je policija ujela tolpo tatov, ki ji je načeloval nek Della Cosca, znan pod imenom »Dolgin«. Kadar so katerega okradli, in teh je precejšnje število, je tatinski vodja pustil okradencu posetnico s svojim imenom.

Mili značaji.

Ravnateljstvo slovite ameriške ječe Sing-Sing je prejelo okoli 200 prošenj za rabeljsko mesto. Časopisi so namreč objavili, da misli sedanji rabelj svoj posel opustiti, in brž se jih je toliko oglasilo, ki čutijo v sebi poklic za rablja.

Kdor zna.

Peter Alworthy, mlad angleški romanopisec, ni mogel nikakor dobiti založnika za svoj roman. Pa si je prebrisanec izmislil načrt, ki mu je prinesel slavo in denar. Dal je za svoj denar tiskati knjigo in jo je razdelil po bukvarnah zastonj, a z naročilom, naj jo prodajajo dvakrat dražje kot druge podobne knjige. Nato je šel k par velikim dnevnikom in jim dal sledeči oglas: »Zelo izobražen milijonar visoke in lepe postave išče v zakon mlado gospodično, ki je povsem podobna glavni junakinji v romanu »Zmagovita ljubezen«, ki ga je spisal Peter Alworthy.« — V štirih dneh je bil roman razprodan.

Lastna hvala.

Malokateri pisatelj je tako iskal lastne hvale kakor sloveči francoski romanopisec Balzac. Urednikom vseh listov je kar sam pošiljal članke, ki so vse pretege hvalijo pisatelja Balzaca. Za neko svojo knjigo je spisal

sam uvod in ga dal podpisati neki znani osebnosti. V uvodu pravi Balzac sam, skrit za podpisom tiste ugledne osebe: »Priporočamo to delo vsem, ki cenijo lepo knjigo, zakaj Balzaca prav tako globoko ljubimo, kot ga občudujemo.« Pravijo, da je Balzac s takimi hvalami prišel do imena in mu potem ni bilo več treba pisati hvale o samem sebi.

PREDAJA PŠEMISLA.

Naši starejši bravci se nemara še spominjajo, kako je Avstrijo pretresla novica, da se je najmočnejša avstrijska trdnjava Pšemisla v Galiciji predala Rusom. Tedaj so oblegovalci zajeli 9 generalov, 2500 častnikov in 120.000 mož; torej kar celo armado.

Kako se je silovita trdnjava predala, pripoveduje v ruskem listu »Poslednjija Novosti« stotnik brzozjavne čete A. Velmin. Takole pripoveduje: Tisti večer, preden se je avstrijski general Kuzmanek odločil za predajo, sem ves utrujen zaspal pri brzozjavnih aparatih. Nenadoma me silen sunek vrže pokonci in vidim, kako se vsa stavba ruskega glavnega poveljstva trese kot ob potresu. Pogledam skozi okno in vidim, kako razstreljujejo Avstrijci utrdbo za utrdbo. Čudno se nam je zdelo, ko so pa vendar še večeraj njihovi topovi izbljuvali na nas 100.000 granat in šrapnelov.

Še smo se o stvari razgovarjali, kar nam brzozjavijo, da se približujejo našim okopom avstrijski odposlanci z belo zastavo. Avstrijske parlamentarne je sprejel poveljnik oblegovalnih čet general Selivanov. Temu so izročili pismo avstrijskega poveljnika ge-

nerala Kuzmaneka, ki pravi, da je voljan se vdati, če pustite Rusi vse avstrijske posadke časten odhod. Ko so odposlanci prebrali ta stavek, je ruski general vskočil: »Ne potrebujem nikakih pogojev. Vi nimate v trdnjavi kaj jesti in se morate vdati!« Avstrijski častniki so na te besede nemo odgovorili s poklonom. »Potem zahtevam,« je nadaljeval general Selivanov, »da prenehate razstreljevati utrdbe in uničevati orožje.« Ko so avstrijski odposlanci zatrdili, da ne bodo več uničevali trdnjavskih zgradb, je general Selivanov vprašal: »Koliko mož pa šteje posadka?«

»Devet generalov, 2500 častnikov in 120.000 mož; od teh leži 10.000 bolnih in ranjenih,« se je glasil odgovor.

Vsi smo se začudili, ko smo slišali te številke. Naše oblegovalne čete so namreč štele jedva 70.000 mož. Po naukih oblegovalne tehnike pa mora biti oblegovalna sila najmanj dvakrat tolikšna kot obleganci. Za Pšemisl bi zadostovalo, da bi trdnjavska posadka štela 40.000 mož. Preveliko število mož je pa povzročilo padec trdnjave, ker ni bilo za vse dovolj zalog. Bržkone so pa imeli Avstrijci tudi zelo slabo izvidniško službo, da niso vedeli, kakšno silo imajo proti sebi.

Toda general Selivanov ni niti trenil, kakor da ga to število sploh ne preseneča. »Dobro,« — je rekel — »brž pošljem v Pšemisl polkovnika Pnjevskega, da z generalom Kuzmanekom podpiše sporazum o predaji.«

Ko je poveljstvo oblegovalne armade brzojavilo ruskemu vrhovnemu poveljstvu, da se je Pšemisl predal in da so ujeli 120.000 Avstrijcev, vrhovno poveljstvo ni hotelo verjeti. »Ujetnikov je najbrže le 20.000,« so odgovorili. Poveljnik štaba je nato odposlal brzojavko vrhovnemu poveljstvu, v kateri je s črkami napisal: »ujetnikov sto dvajset tisoč.«

Podarimo, vam zlat prstan

z lepim kamnom, ako zberete 200 listkov, ki jih prilagamo vsem po ¼ kg težkim paketom jajčnih testenin »PEKATETE«. — Zahtevajte jih pri trgovcih!

Gospodarstvo.

Trg kmečkih pridelkov.

Trst, 1. aprila.

Krompir: domači (ida) 35 do 40, hrastovec 35, gališki 25, ogrski 35, nov 150 do 160.

Zelenjad: rdeči radič 240, zeleni 100 do 120, za kuhanje 90 do 100, motovilec 150, cvetača 100, brokoli 30 do 40, hren 400, špinača 150 do 160. Jajca 35 do 45.

Gorica, 2. aprila.

Zelenjad: rdeči radič 200, zeleni 30 do 40, zelena 80 do 110, špinača 40 do 50, motovilec 80 do 100, brokoli 30 do 40, solata 70 do 100 vinarjev za kg; redkvice 30 do 40, lobodičje 15, hmelj

6 vinarjev za sveženj. Prvi šparglji, ki pa so še slabi, gredo po 8 do 10 lir.

Krompir: Kupčija je klaverna, cene od 25 do 40.

Jajca 35 do 38.

Opomba: V inozemstvo gre prav malo zelenjadi.

Tržni pregled.

Žita in moke: Po celem svetu vlada danes huda agrarna kriza: vsi kmetijski pridelki se prodajajo po zelo nizkih cenah. Mnogi so v zlatu že cenejši kot pred vojno. Najhujše pritiska kriza na žita. Kmetovalci v jugoslovanskem Banatu in Bački prodajajo n. pr. pšenico po 200 dinarjev za kvintal, kar pomeni v našem denarju le 67 lir. Koruzo prodajajo po 102 dinarja ali po 34 lir. Ker morajo vsa ta žita (isto velja tudi za ogrska, romunska in bolgarska) napraviti dolgo pot z železnico, predno pridejo do konsumenta, in je železniška voznina mnogo višja nego voznina po morju, ne morejo konkurirati z ameriškimi, posebno pa ne z argentinskimi, ki so danes najcenejša tudi radi padanja argentinske valute. Radi agrarne krize iščejo države pripomočke, kako bi rešile kmetijski stan pred propadom. Na Češkem so sprejeli zakon, da morajo mlinci mleti inozemsko pšenico, le če je mešana z domačo, v Nemčiji pa pričakujejo dan na dan povišanje uvozne carine, ki bo baje znašala 12 mark na kvintal, to je okoli 54 lir, torej toliko kot znaša uvozna carina v Italijo.

V Italiji so danes sledeče cene (za 100 kg):

pšenica	130 do 135
koruza (jgsl.)	56 do 60
rž	90
ječmen	95
oves	72
fižol	120 do 150
moka št. 1	175 do 180
moka št. 0	185 do 188
moka št. 00	190 do 200
koruzna moka	70

Živina: Širom Italije je kupčija z živino precej mrtva in temu primerne so cene; v naši pokrajini ni trg nič drugačen. Redka je odrastla goveja žival, ki preseže na trgu ceno 4 lir za kg žive teže. Teleta so po 5.30 do 5.80. Dragi so mladi prašiči; sedemtedenski so od 250 do 300 lir za par.

Krma: To vpliva tudi na trg s krmi. Seno se dobi po 22 do 30 lir, slama po 16 do 18 lir za kvintal. Otrobi stanejo na debelo 65 do 66 lir, oljnate tropine pa 80 do 82 lir.

Vino: V zadnjih dneh marca je bila kupčija z vinom precej živa, ker so se hoteli zasebniki še pravočasno (to je pred veljavo nove užitnine) oskrbeti s potrebno pijačo. Nekateri trgovci z vinom so prodali v zadnjih 4 marčevih dneh več vina kot prej v dveh mesecih. Producent ni imel od te živahnosti mnogo, zakaj cene so ostale v glavnem nespremenjene: briško gre po 130 do 160, vipavsko po 110 do 160, kraški teran po 220 do 250, istrsko pa po 90 do 120 lir za hl. Vinogradniki upajo, da se bo kupčija odprla okoli velike noči.

Mleko in mlečni izdelki: Maslo zadnje tri mesece ni imelo dobrih cen, gotovo pa se bo za praznike cena pobiljšala. Trenutne cene tolminskemu mlekarniškem maslu so 14 do 15 lir, kmečkemu maslu pa 12 lir za kilo. Velike sirarne v Severni Italiji ponujajo maslo tudi po 11 lir. Furlanski sir dela vedno večjo konkurenco tolminskemu, ker je bolj skrbno pripravljen in tudi bolj enoten. Zato ima tudi nekoliko boljšo ceno, ki pa ne presega v mlekarni 8 lir za kg. V Trstu je mleko po 1.40, v Gorici po 1.10 do 1.20, na deželi pa od 60 do 80 vinarjev za liter.

Umetna gnojila: Živo je povpraševanje po superfosfatu, ki stane 22 do 24 in po čilskem solitru po 110 lir za kvintal.

Modra galica, žveplo: Kupčija je v naši deželi precej mrtva, ker so se mnogi lansko leto opeharili. Trenotne ponudbe na debelo so po 240 do 244 lir za kvintal galice in po 105 do 110

Kmetska posojilnica v Grgarju, vp. z. z. n. j., vabi svoje člane na REDNI OBČNI ZBOR, ki se bo vršil dne 27. aprila 1930. ob 15. uri v posojilniških prostorih. — Dnevni red: 1. poročilo načelstva, 2. poročilo nadzorstva, 3. odobritev računskega zaključka za leto 1929., 4. volitev načelstva, 5. volitev nadzorstva, 6. slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti se bo vršil drugi občni zbor pol ure kasneje ob vsakem številu navzočih članov. Načelstvo.

Zahvala.

Najtopleje se zahvaljujemo vsem onim, ki so spremili k zadnjemu počitku našega nepozabnega Milana.

Bovec, 30. marca 1930.

Družina Piusi.

VABILO

REDNEMU OBČNEMU ZBORU posojilnice za Il. Bistriški okraj v Trnovem,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil v soboto dne 12. aprila 1930. ob 2. uri popoldne v uradnih prostorih v Trnovem.

Dnevni red:

1. poročilo načelstva,
2. poročilo in predlogi nadzorstva,
3. odobritev letnega računa za upravn. l. 1929. in sklepanje o predlogih nadzorstva,
4. volitev načelstva in nadzorstva,
5. slučajnosti.

Opomba: Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil v smislu § 35. zadr. pravil pol ure pozneje v istih prostorih in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepal brezpogojno, ne glede na število navzočih članov. Načelstvo.

Išče se sobarica, čista in snažna. — Dr. Schulz, Torrenova, Carnaro (Trstovo).

lir za kvintal žvepla. Na drobno bo torej galica po približno 250 do 260, žveplo pa po 110 do 120.

Semena: Lucerna stane danes 4 do 5, dvoletna detelja 5 do 6, esparzeta 4 do 5, ljujka pa 3 do 4 lire za kg.

Gospodarski koledar za aprili.

Od 10. do 18. plačaj drugi obrok davkov. Do 15. aprila vložiti utok na davkarstvo proti hišnemu davku, če je bila hiša med vojno uničena in potem obnovljena.

Na domu: Mnogi slovanski narodi, predvsem pa Rusi imajo lepo navado, da spomladi in pred veliko nočjo skrbno prečistijo celo hišo. Ven morajo vse smeti, vse pajčevine, vsa zatohlost. Na široko odprti okna in vrata pomladnemu solncu in če le moreš pobeli celo stanovanje. Ali si olepšal okna in okolico hiše s cveticami? Si li poskrbel, da ne bo pomlad samo v prirodi, temveč tudi v Tvojem bivališču? Pomlad je polovica zdravja.

Hlev dobro prečisti. Zgine naj ves gnoj. Hlev pobeli ali vsaj poškopri z apnenim mlekom, ki bo uničilo marsikatero kal bolezn. Živina, posebno pa mlada, naj se dnevno nekoliko prehodi. Teleta morajo skakati, da si pretegnejo kosti. Isto velja za mlade prašiče. Prašič ima navado, da raje po zemlji. Če le moreš, dovoli mu to zabavo, ki koristi njegovemu zdravju. Če si sejal v jeseni deteljo inkarnatko, boš začel lahko kmalu z njo krmiti. Pazi pa, da ne bo povzročila živali napenjanja. Zato ne krmi z rosno ali ugreto deteljo in tudi ne velikih količin hkratu! Živino navajaj na svežo krmo le polagoma. Prvi dan naj je dobi le prav malo med seno pomešane, potem pa večaj z dneva v dan količino. Sveža detelja bo tudi prašičem teknila, a tudi pri njih začni z malimi količinami. Opozarjamo že sedaj na rdečico, ki uniči vsako leto veliko število prašičev. Proti rdečici pomaga le cepljenje; zato jih bo treba kmalu cepiti.

V kleti pretoči vino, če ga že nisi. Vino na drožju ne sme priti v hudo vročino. Pazi, da je vino zdravo, prazno posodo oplahni, malo posuši, zažveplaj in zamaši. Kisla repa in zelje kakor tudi krompir ne smejo biti v istem prostoru, kjer je vino.

V vrtu: Zelenjad je potrebna za naše zdravje, ker je redilna in nam čisti kri. Zato obdelaj skrbno svoj vrt. Na vsaki pedi zemlje naj kaj zra-
ste, če ne drugo, malo peteršilja. Vsaka gospodinja mora imeti doma vsaj najpotrebnejšo kuhinjsko zelenjavo, kot je peteršilj, majaron, čebula, česen, solata, radič in paradižniki. Vrt na zemlja naj bo rahla in rodovitna, zato jo je treba večkrat prekopati, gnojiti s hlevskim gnojem, kateremu dodaj umetnih gnojil, predvsem superfosfata, kalijeve soli in žvepleno-kislega amonijaka.

Na njivi posadi čimprej krompir, pred veliko nočjo pa posej koruzo, kateri pognoji s hlevskim gnojem; če nimaš dovolj gnoja, raztrosi na 100 m² 5 kg superfosfata in po 2 kg kalijeve soli in žveplenokislega amonijaka.

HIŠA

z dobro idočo trgovino usnja in čevljev, z delavnico z vsem inventarjem se proda radi selitve v Vipavi št. 44., Franc Curk.

PREKLIC.

Preklicujem žalitve izražene 2. lebr. t. l. gospodu I. Čehu iz Rodika ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Renato Počkaj.

VABILO

k REDNEMU OBČNEMU ZBORU Kmečke posojilnice Kozana-Vipolže, vpisane zadruga z neomej. jamstvom, ki se bo vršil na velikonočni ponedeljek dne 21. aprila 1930. ob 9. uri in pol v uradnih prostorih v Kozani s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva in nadzorstva, 2. odobritev rač. sklepa za l. 1929., 3. volitev nadzorstva, 4. slučajnosti. Načelstvo.

Nove vrste cigaret.

Italijanski tobačni monopol je dal razprodajalcem, pooblaščenim za razprodajo tujih cigaret, v razprodajo nove cigarete, izdelane na otoku Rodu (Egejsko morje). Imenujejo se *Rodi* in *Samsoun*, stanejo po 30 in 36 stotink ena.

V teh cigaretah je najfinejši tobak iz orient, ki je lahek, lepo dišeč, v njem je malo nikotina. Cigarete so v lepih škatlah, so z zlatim ustnikom ali brez njega.

Mirodilnica - drogerija

Ferr. Valli,

Ajdovščina.

Bogata izbira barv, lakov, čopičev in drugih kemičnih izdelkov — sadre (gipsa) in cementa.

Zaloga umetnih gnojil, modre galice, kvasjevih trščic. — Posebni vosek za cepljenje. — Čistila za vino, za odpravo neprijetnega duha in okusa. — Gumijevi trakci »Excelsior«. — Cevi in čreva za pretakanje itd. itd. — Zaloga dišav in mila.

ZAHVALA

zavarovalnici „L'UNION“ in g. Ravniku v Gorici, Via Barzellini št. 2, za dobro cenjeno in takoj izplačano požarno odškodnino.

Maver Jakob,
Kanalski Lom 37.

PHENIX

Francoska zavarovalna družba
za življenje in požar.

Glavno zastopstvo
TRST, Via S. Lazzaro 8. tel. 48 - 50.
Zastopnik za goriško in tržiško pokrajino g.
ANTON POSEGA, RAZDRTO.

G. Carlotto,

Kemična GNOJILA.
Izbrana SEMENA.
Ugodne cene!

Gorica, p. Cavour 3

Zelo važno za skrbne gospodinje in krčmarice!

Aluminijeva posoda na vago po 25 lir kg.

Zelo znižane cene. Po naravnost smešnih cenah razprodajamo razno vrstno kuhinjsko posodo in druge hišne potrebščine.

Trst, via Carducci 3
(nasproti bivši vojašnici.)

Tyrichter & Cuccagna

Trst,

Via Mazzini št. 23., vogal via
S. Spiridione št. 6., tel. 69-73

Zaloga platna,
bombaževine
in perila.

POSEBNOST: opreme
za neveste.

Velika
razprodaja
ostankov

po zelo
nizkih cenah.

pri nas pride v poštev Zader, Koper, Tržič in tako dalje.

V četrti razred spadajo občine z manj ko 10.001 prebivalcev. V ta razred spada velikanska večina naših občin.

Višina tarife.

Od 1. aprila dalje bo veljala naslednja stopna tarifa v lirah:

Obdavčni predmet	Razred, kamor spadajo občine:			
	I.	II.	III.	IV.
1. vino (od hl.)	60.—	45.—	35.—	28.—
2. fina vina v steklenicah (od steklenice)				
a) penca se,	1.70	1.30	1.—	.80
b) druga.	1.—	.70	.60	.50
3. alkohol, žganje, likeriji do 25 stopinj (od hl.)	60.—	45.—	35.—	28.—
od 26 do 50 stopinj (od hl.)	110.—	79.—	64.—	48.—
od 51 do 75 stopinj (od hl.)	165.—	119.—	96.—	74.—
nad 75 stopinj (od hl.)	2.20	158.—	128.—	98.—
4. alkohol, žganje, likeriji v steklenicah (od ene steklenice)	2.20	1.55	1.30	1.—
5. pivo (od hl.)	65.—	45.—	30.—	30.—
6. mineralne navadne vode (od hl.)	30.—	20.—	20.—	20.—
mineralne umetne vode (od hl.)	20.—	10.—	10.—	10.—
7. sodavice (od hl.)	20.—	10.—	10.—	10.—
Meso:				
a) na glavo živine				
8. vol in mlade govedine	150.—	100.—	80.—	70.—
9. krave in biki	82.—	55.—	45.—	35.—
10. teleta nad enim letom	75.—	50.—	45.—	40.—
11. pod enim letom	60.—	45.—	40.—	30.—
12. konji, mule, in osli	45.—	30.—	25.—	15.—
13. prašiči do 30 kg.;	15.—	10.—	8.—	6.—
14. nad 30 kg.;	55.—	40.—	35.—	30.—
15. ovce, koze, kostruni, mrkači.	3.—	2.—	1.75	1.50
16. jagnjeta in kozlički;	120.—	.90	.80	.70
b) tarifa od žive teže (100 kg)				
teleta,	64.—	48.—	44.—	40.—
druga govedina,	42.—	33.—	30.—	24.—
prašiči,	60.—	44.—	40.—	36.—
ovčje meso,	48.—	36.—	32.—	24.—
konjsko meso,	15.—	12.—	9.—	6.—
c) tarifa od svežega zaklanega mesa:				
teletina,	80.—	60.—	55.—	50.—
druga govedina,	70.—	55.—	50.—	40.—
svinjina,	75.—	55.—	50.—	45.—
ovčje meso,	60.—	45.—	40.—	30.—
konjsko meso,	25.—	20.—	15.—	10.—
d) tarifa osoljenega, nasušenega ali okajenega mesa (100 kg)	120.—	80.—	70.—	55.—
e) raztopljenega mast.	75.—	50.—	40.—	30.—
17. plin za kuhanje in razsvetljavo.	0.03	0.03	0.02	0.02
18. elektrika.	0.025	0.025	0.012	0.012
19. stavbeno gradivo.	največ 8 % od vrednosti gradiva. Tarifa se izračuna na podlagi kubičnega metra po dovršenem delu.			

LLOYD LATINO

IN
SOC. GEN. DI TRASPORTI
MARITTIMI A VAPORE
Agenzia Gorizia, Corso Vitt. Em. 5.

Hitre vožnje v Južno Ameriko.
Odhodi iz Genove:

9. aprila 1930. s parobrodom

MENDOZA.

V Rio Janeiro in Santos L. 1800,
v Montevideo in Buenos Aires L. 1850;

19. aprila 1930. s parobrodom

FLORIDA.

V Rio Janeiro in Santos L. 2100,
v Montevideo in Buenos Aires L. 2150.

Vožnja traja v Rio Janeiro 15 dni,
Santos 16 dni, Montevideo 18 in Buenos Aires 19 dni.

Prava domača hrana in postrežba!

PORABITE PRILIKO!

S. LEVI, Trieste, via S. Lazzaro 9.

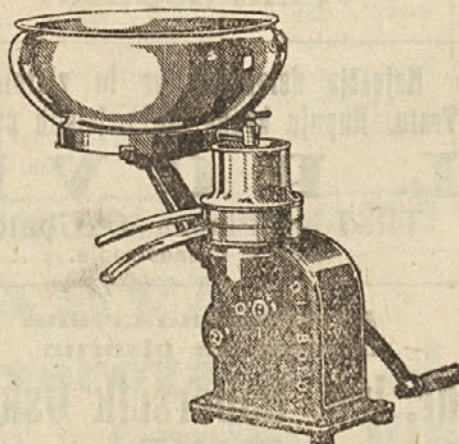
PAR PRIMEROV:

madapolam »Sole« po L 1.80 m,
platno »Madonna« po L 2.20 m,
»jajčna kožica« (pelle uovo), fino po L 2.50 m,
démače platno, vis. 80 cm po L 2.80 m,
dovlas, vis. 80 cm po L 3.— m,
»schirting Sposa« najfinejši za balo po L 3.30 m,
platno, laneno, vis. 100 cm, po L 5.50 m,
platno »famiglia«, vis. 150 cm po L 4.20 m,
dovlas, vis. 150 cm po L 4.50 m,
dovlas težak, vis. 150 cm po L 5.20 m,
pravo češko platno, vis. 150 cm od L 10 naprej,
brisače, platnene, na meter po 2.70, 2.90, 3.40
in 3.90,
brisače od 1.90 naprej,
prilika: volena musola v vseh barvah po L 8.80,
popelin za srajce v vseh vzorcih po L 3.80,
panama za srajce od L 2.90 naprej,
svila za obleke po L 2.50,
ribs, svilen, v vseh barvah po L. 7.50,
nogavice moške, ženske in za otroke po konkurenčnih cenah.

PAZITE NA ŠTEVILKO!

KMETOVALCI!

Če hočete, da Vam bo živinoreja dosti vrgla, naročite posnemalnik!

Agenzia Generale per scrematrici Diabolo, Bolzano.

Za vsa pojasnila pišite nadzorstju:

Vittorio Jonson - GORICA, Via Contavalle 4-II, (Casella 25).

POZOR PRED NAKUPOM!

Raznovrstna darila za vsako priliko, popolne kuhinjske, namizne in sobne opreme za skrbne neveste, gostilne in restavracije iz prvih domačih in inozemskih tovarnih dobite po najugodnejših konkurenčnih cenah pri dobro založeni tvrdki z lastnim skladiščem

Ivan Kerže,

Trst, Piazza S. Giovanni 1.

Obiščite nas, da se prepričate o ugodnosti, ki se Vam nudi iz prve roke.

Za obuvalo rabite

SAMO

ki
čra-
ni,
omeči
in
osvetli
iz-
delček

SIDOL COMPANY

TRST — Via S. Zaccaria šte. 4
Telefon N.ro 72-73.

Dott. GIUS. COMEL,

specialist za bolezni v
ušesih, nosu in grlu,

bivši operater na univ. klinikah prof. Neumannna in Hajeka na Dunaju in asistent prof. Brunettija v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah. Sprejema od 9-11. predp. in od 3-4. pop. Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

Pripombe k tarifi.

Predvsem moramo opozoriti, da so pijače obdačene tudi še s posebno državno doklado.

Tarifa za državno doklado od pijače je nastopna:

a) za vino (hl): lir 25 (prvi in drugi razred) in lir 20 (tretji in četrti), tako da znaša celotna davščina od vina n. pr. v Gorici 70, v Trstu pa 85 lir;

b) za fino vino v steklenicah: lir 0.50 na steklenico za vse razrede;

c) za alkohol, žganje in likerje do 25 stopinj v sodčkah: za hl lir 25 (1. in 2. razred) in lir 20 (3. in 4. razred); od 26 do 50 stopinj: lir 50 in lir 40; od 51 do 75 stopinj: 75 in 60 lir; nad 75 stopinj: 100 in 80 lir;

d) za alkohol, žganje in likerje v steklenicah: 1 liro na steklenico za vse razrede;

e) za pivo: od hl 15 lir (1. in 2. razred) in 10 lir (3. in 4. razred);

f) za kis, jabolčnik in druge pijače, ki se pridelujejo iz sadja, znaša užitnina 60% užitnine na vino; mošt in sveže grozdje, ki je določeno za vino sta obdačena z 90% in 65% užitnine na vino.

Grozdje, določeno za neposredno uživanje (konsum), ni podvrženo užitnini, ako se odda v količinah do 10 kg konsumentom ali pa razprodajalcem na drobno. Petijot je obdačen s polovico vinske užitnine.

Državna doklada za kis, jabolčnik, mošt in petijot znaša 60%, 90%, oziroma 50% državne doklade na vino.

Tako zvane zaprte občine prvega razreda smejo povišati užitnino od mesa in stavbinskega gradiva za 50%, zaprte občine drugega in tretjega razreda pa za 30% odstotkov. Te pravice se je poslužil Trst. Pri tem omenjamo, da sta Trst in Gorica obdačila tudi slanino.

Kdaj se užitnina ne plača?

Vino, petijot in druge vinske pijače niso obdačene, če jih dobijo poljedelški delavci in koloni poleg drugega zaslužka. Použiti jih pa morajo tam, kjer delajo. To velja, tudi če je bila ta navada v zasebnih ali v skupnih (kolektivnih) pogodbah odpravljena.

Užitnini tudi ni podvrženo vino, ki ga rabi vinorejec (producent) zase in za svojo družino, naj je pridelal vino v lastnih ali v tujih vinogradih.

Prosto davščine je tudi gradivo za zgradbe, ki naj ne trajajo več ko eno leto, ali za tovarne (delavnice), za kolonska poslopja, za melioracije kmetijskih posestev in za mala popravila v stanovanjih, ki jih mora izvršiti najemnik.

ZDRAVNIK
Dr. G. GREGORIG
za notranje bolezni
sprejema vsak dan
od 10. - 12. in od 3. - 4. ure.
V GORICI, Viale XXIV. Magg. (prej via
Tre Re) šte. 9. v pritličju.

ÖHLER

vam nudi za

**veliko
v
noč**velikansko izbero zadnjih
novosti v vseh oddelkih,
ki so na novo opremljeni,

po

najnižjih cenah.

ÖHLER

Corso V. E. III št. 16

TRST

Corso V. E. III št. 16

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 239: Kdaj bodo dobili podce želski poštni uslužbenci bivše monarhije pokojnino? — **Odgovor:** Ker zadeva tako zvane ga pokojninskega sklada (Pensionsfonda) na Dunaju ni še urejena, tudi pokojnine niso še rešene. Treba počakati na končno razdelitev imenovanega sklada.

Vprašanje št. 240: Kako se cepijo orehi in kdaj? — **Odgovor:** Cepimo jih v precep (v glavo). Večji uspeh imamo, če jih cepimo maja meseca v speče oko; pri tem pa moramo sneti oko s prst širokim kolobarjem in ga ravnatako nadeti na podlago. Pazite skrbno na snažnost!

Vprašanje št. 241: Kakšno sredstvo mi svetujete, da ne bodo kokoši ena drugo skubile in žrle perja? — **Odgovor:** Take so le kokoši, ki se malo gibljejo in ki ne dobe v hrani dovolj rudninskih snovi, predvsem apna. Če imaš kokoši zaprte, obesi v staji peso ali vrzoto (ohrovt), da jo bodo kljuvale in morale pri tem skakati od tal. V hrano pomešaj tu pa tam mesnih odpadkov (mesne moke), živalske krvi, zmletih kosti ali dodajaj redno klajnega apna (na 10 kokoši primešaj otrobom žličko klajnega apna). Zrnje (koruzo) raztresi kokašim med pesek.

Vprašanje št. 242: Ali morajo tudi mali trgovci plačati kavicijo (500 lir)? — **Odgovor:** Napravite prošnjo na občino, da Vas oprostijo. Če prošnjo odbijejo, morate plačati.

Vprašanje št. 243: Lansko leto sem vsejal več lavorjevih zrn, a ni nobeno izkalilo. Kako pridem do drevesa? — **Odgovor:** Mogoče so bila zrna presuha ali prestara in so zato zgubila kalivost. Poskusite zopet letos. Vsadite takoj, ko so zrnca na drevesu dozorela. Mogoče pa bo najbolje, da dobite sedaj lavorjevo drevesce in ga vsadite.

Vprašanje št. 244: Katere vrste detelje naj vsejem za krmljenje prašičev? — **Odgovor:** Prašiči žrejo vsako deteljo, najljubša jim je pa in največ zaleže kranjska (prašičja — rdeča — dvoletna) detelja. V trgovinah jo imenujejo »trifoglio«.

Vprašanje št. 245: Ali mora vsak živinorejec napraviti gnojnik do konca t. l.? — **Odgovor:** Gnojnik mora napraviti vsak živinorejec, sicer dobi kazen do 500 lir. Najbolj pa se kaznuje živinorejec sam, zakaj kdor slabo hrani gnoj, zgubi mnogo redilnih snovi, predvsem mnogo dušika, ki izgine v zrak.

Vprašanje št. 246: Na mojem zemljišču so postavili električne drogove, ne da bi me vprašali. Imam li pravico do odškodnine? — **Odgovor:** Pravico imate. Obrnite se na podjetje, ki je drogove postavilo, v skrajnem slučaju pa na občino in sodnijo. Nagrade od bikov mora še odobriti ministrstvo.

Vprašanje št. 247: Prašičja mast postaja žaltava. Kaj je temu vzrok in kako naj si pomagam? — **Odgovor:** Mast je sestavljena iz različnih olj, ki se spremenijo, če ima zrak do njih prost dostop. V bistvu se izvrši tu isto, kot če porujavi železo. Če hočete onemogočiti žaltavost, mora biti slanina dobro osoljena (na ameriški slanini so kupi soli) in shranjena v tesnem prostoru; raztopljen mast mora pa biti pokrita s pergamentnim papirjem ali z drugim neprodinim predmetom.

Vprašanje št. 248: Čemu zbirajo stare znamke in zakaj so nekatere tako drage? — **Odgovor:** Ljudje, ki se pečajo z zbiranjem različnih znamk, se imenujejo filatelisti. Vsak skuša imeti kolikor mogoče popolno zbirko. Ker je pa na svetu na milijone filatelistov, je vpraševanje po nekaterih znamkah zelo veliko in zato so tudi zelo drage. Ena najdražjih je

Vsi morajo vedeti, da so

čevlji tvrdke Forcessin
najboljši in najcenejši.

TRST, VIA CAPRIN 5, (Sv. Jakob).

Govorimo slovenski.

NOVA LETNA DOBA JE PRIŠLA!

Če se hočete dobro in poceni obleči,
morate kupovati le pri tvrdki

„AL CALMIERE.“

Tkanine in že ukrojeno
blago v lastni KROJAČNICI.

PONTE DELLA FABBRA vogal VIA CARDUCCI.

Tam najdete:

najbogatejšo izbero že **narejenih oblek**
za može mladeniče in otroke;
največjo zalogo **moškega in ženskega**
sukna; zadnje novosti;
popolnoma zajamčen in **po vseh pravilih**
vrezan kroj, bodisi da je že pripravljen
ali ga je šele treba vrezati.

Cene prav zmerne!

TRGOVINA ČEVLJEV

Trampuš & Kokelj,
Gorica, via Rastello 30.

Vam nudi za praznike bogato izbero čevljev vsake vrste. Za ženske in deco v rjavih in svetlih barvah primernih za poletno dobo, za moške visoke in nizke, črne in rjave po najnovejših krojih. Vse lično izdelano in iz dobrega usnja. Domači izdelek iz lastne delavnice.

Nizke cene!

Trpežno blago!

F. FURLAN - Ajdovščina

priporoča svojim odjemalcem in ugl. občinstvu iz okolice,
da si pred nakupom raznega blaga za **velikonočne praznike,**
ogleda njegovo veliko izbero raznih športnih srajc od naj-
finejših do najcenejše vrste, moških in ženskih nogavic,
ovratnic, majc, dežnikov itd.

Blago solidno.

Cene znižane.

danes neka znamka, ki je bila izdana pred vojno v nemški vzhodni Afriki. Znamka ima namreč tiskovni pogrešek in takih znamk je bilo izdanih vsega le šest kosov. En izvod stane danes več tisoč dolarjev. — Znamke zbirajo tudi za misijone. Nekatere znamke prodajajo misijonarji filatelistom, druge pa rabijo za tapeciranje krožnikov in druge posode.

Vprašanje št. 249: Kaj je okultizem? — **Odgovor:** Okultizem je veda, ki se peča s proučevanjem takih pojavov, ki še niso raztolmačeni na podlagi dosedaj znanih naravnih zakonov. Takih pojavov je vedno manj.

Vprašanje št. 250: Ali ima sv. maša kaj vrednosti v dušnem pastirstvu, če ji prisostvuješ po radiju? — **Odgovor:** Cerkevni zapovedi »Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sv. maši«, ne moremo zadostiti, če prisostvujemo sv. maši po radiju, ker se ne nahajamo na posvečenem kraju, kjer se bere sv. maša, in ker ne moremo slediti mašniku pri sv. daritvi. Kdor se ne more udeležiti sv. maše osebno, ima pa pri Bogu zasluženje, če ji prisostvuje po radiju; isto tako kot oni, ki je navzoč v duhu. Tako imajo po nekod v naših gorah lepo navado, da zvonijo pri glavnih delih sv. maše z zvonom v zvoniku. S tem opozarjajo varuhe, bolnike in pastirje, ki ne morejo k sv. maši, na potek sv. daritve in jih vabijo, naj prisostvujejo vsaj v duhu. Cerkevni zapovedi pa ti ne zadostijo. Radio je važno kulturno sredstvo. Zato bo gotovo dobrodošel tudi v dušnem pastirstvu. Ze danes služi radio dobro v misijonih, kjer govore potom njega apostolski nadpastirji svojim misijonarjem in vernikom; radio uporabljajo tudi razni cerkveni govorniki, da lahko govorijo celi deželi ali državi. Tako lahko poslušajo božjo besedo tudi bolniki itd. Važnosti radia se katoličani tudi dobro zavedajo, zato so ustanovili na španskem, francoskem, holandskem in drugod lastne oddajne postaje. Ljubljansko radijsko postajo ima v najemu katoliška Prosvetna Zveza.

Vprašanje št. 251: Ali mora biti lovski čuvaj zavarovan? — **Odgovor:** Mora biti, ker drugače ne dobi licence.

Vprašanje št. 252: Ali je bil že objavljen seznam javnih vod za goriško pokrajino? — **Odgovor:** Do sedaj še ne.

Vprašanje št. 253: Ali sme kdo izvrševati malo obrt brez licence? — **Odgovor:** Kdor dela za občinstvo, mora imeti obrtnico.

Vprašanje št. 254: Ali dobijo lahko vojaki ob času težkih poljskih del dopust? — **Odgovor:** Da! Treba je napraviti prošnjo na poljeveljništvu polka.

Vprašanje št. 255: Ali smem skopati na lastnem dvorišču jamo za apno zraven sosedovega svinjaka, ki je obrnjen na drugo stran? — **Odgovor:** Lahko skopljete, toda v razdalji, ki odgovarja krajevni navadi.

Vprašanje št. 256: Več kot sto let se že rabi neka pešpot, ki vodi čez sosedovo posest na mojo njivo. Ali smem peljati po ti pešpoti s samokolnico gnoj na svojo njivo? Sosed pravi, da potrebujem njegovo dovoljenje. — **Odgovor:** Ako je dotična pot samo pešpot in je niste nikdar uporabljali za vožnjo, ne smete brez lastnikovega dovoljenja voziti gnoja v njivo. S tem bi se namreč razširil obseg služnosti, česar zakon ne dovoljuje.

Vprašanje št. 257: Ali morejo pri tožbi radi razžaljenja časti biti za pričo žena ali otroci? — **Odgovor:** Ne morejo, ker so od pričevanja izključeni vsi najbližji sorodniki (žena, mož, starši, otroci, strici, nečaki, bratje in sestre).

Josip Kerševani, Gorica, Piazza Cavour šte. 9.

Zaloga šivalnih strojev svetovnoznanih tovarov "MUNDLOS" in "PFAFF", dvokoles originalnih "BIANCHI", gramofonov, samokresov, pušk in vseh nadomestljivih delov imenovanih predmetov.

Mehanična delavnica:

GORICA — Piazza Cavour šte. 5

Bencin „LAMPO“

Bencin „LAMPO“

Najboljši pletilni stroji nemške tovarne „Sandler & Graff“. Brezplačen pouk v umetnem vezenju in pletenju.

Telefon št. 415. Brzjavke: KERSEVANI, GORIZIA, CICLI

Darila

za poroke in krste

dobite v zlatarni

F. BUDA,

**Trst, Corso Garibaldi 35,
via Roma 16.**

**Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty**

sprejema

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

v TRSTU

via S. Lazzaro št. 23-II.

Ob sredah in sobotah ordinira

v POSTOJNI

ZDRAVNIK
dr. Gresic Adalberto,
starejši sin,

sprejema vedno v svojem
ambulatoriju

v GORICI,

na Travniku (Piazza Vittoria) št. 14/I.
nad lekarno Cristofoletti.

TOLMIN

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik
dr. P. Ugo Netzbandt,

izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem
(na Bavarskem)

sprejema

v Tolminu vsako soboto in nedeljo
(pri drju Bussiju),

v Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10).

Trvdka Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarov Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Kakršnekoli nadomestne dele za lastne posnemalnice, pinje i. t. d. Vam lahko vedno nudi družba

„ALFA LAVAL“.

Predno kupite posnemalnik ali pinjo, mislite tudi na to!

Družba ALFA LAVAL - Milan,
via Farneti 5

Nadzornik za Julijsko Krajino:

CORRADO BAN - GORICA - VIA CAPRIN 25.

(nasproti sev. postaji.)

